

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telephon: 440.

ZSIDO HETILAP

Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 150-100.
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-180.

Eljön a szabadulásunk...

A szabadság örök szimboluma a mi Pészach ünnepünk és a zsidó nép évezredek szabadság iránti szerelmét igazolja az a tény, hogy csaknem négyezer esztendeje évről-évre várja, ünnepli meleg bensőséggel a Pészachot: a szabadság ünnepét.

Miért van az, hogy a zsidóság, amióta kiszabadult a festi rabszolgaságból, — amelyet a fáraók földjén szenvedett, azóta mindig újból és újból visszakerült a szolgaság jármába, ha koronként más és más formája is volt ennek a szolgasorsnak? Miért csak mi, miért éppen mi, akik annyira szeretjük, áhitjuk és vágyjuk a szabadságot?

De e miértekre akár milyen választ adunk, mégsem hiteti el velünk semmi és senki egy percre sem, hogy napjainkban nem a megalázott sors keserű kenyerét fogyasztjuk egész éven át — bármelyik pontján is a világnak. Nem tulozunk, amikor azt mondjuk, hogy bizonyos szempontból mai rabszolgasorsunk sokkal keserűbb, mint az egykori, az egyiptombeli volt. Mert hiszen akkor egy primitív ősi nép első felbredése, megmozdulása volt. Ennek a népnek lelki élete is egyszerű volt, nem ismerte még a vallási törvényeket sem, amelyet csak azután kapott a Szináj-hegyi nagy erupciónál. Így nem érezte szolgaságának rettentően nyomasztó súlyát.

De most! Napjainkban, amikor felemelkedtünk és — bátran állítjuk lélekben és érzésben — túl is szárnyaltuk a többi népek átlagát, mennyivel fájdalmasabb a megalázottság sorsát tűrünk. Ma nem téglát vetünk és nem piramisokhoz hordjuk a sziklát, hanem más népek szellemi készségét, tudományát, művészetét, közgazdaságát gyarapítjuk. Mi a jutalmunk érte? A megvetés, az irigység ezernyi megnyilvánulása. A mi existenciális harcunk ezerszerre nehezebb, mint a befogadó népeké, a mi harcunk a jobbért és szebbért, az emberiség jobb jövőjéért, kilátástalanabb, szomorúbb, mint a többi embereké. És mégis hiszünk és mégis bizunk a jobb jövőben.

Azt kérdezhetnénk joggal és önmagunkba roskadón: hátt meddig még? Meddig kell e lelki rabszolgaság jármát nyögnünk? Hol van egy új Mózes, aki kivezethet bennünket ebből a pokoli sötétségből? Vajon az égi Gondviselés nem-e vette le megrokkant vállainkról a jótékony akarsók bitorpalástját? Mennyi csüggedés és mennyi kétség, mind e kérdésben!

De minderre önmagunknak nyugodtan és önérzetesen imígyen válaszolhatunk:

A sötét sors, amelyben testvéreink szenvednek, nem a szinülig felt ürrömpohár, de nem is a kétségbeesett kilátástalanság nirvánája. Mert kell legyen szabadsulás, amint a szenvedések sora sem a téglahordásban és görnyesztő egyéb rabszolgasorsban nyilvánul, úgy a szabadsulás is időnként megfelelő segítségben fog megnyilatkozni.

A tenger kettéválása a szónak legszorosabb értelmében újból nem következik be.

A Fáraók „kincsesládáját” sem tudjuk újból magunknak venni az éj leple alatt. De

a németországi rabszolgasorsban snylódó testvéreink még napjainkban érezni és látni fogják megszabadulásuk örömét és ide fog hallatszani világraszóló ujjongásuk. Ők ugyan nagyjából nem a Tóra adás, hanem a Tóra elhagyás korszakát élték és talán ezért is méretett rájuk e súlyos, nagy és keserű mentő. De lássuk csak és figyeljük, hogy a mai Fáraók, a mai Hillerek birodalmának gazdasági helyzete milyen súlyos. A tönk szélén áll a németek egész gazdasági élete, ma már a teljes és bizonyos gazdasági és az ez tkövető politikai összeomlásról írnak a világ lapjai. A büszke nagyhangu Fáraó, ott az ő Barna Házában, nem fog elmenni szépszerével, nem lesznek csodák, a víz sem fog vérré változni, bár militarizmusuk alapján azt kellene gondolnunk, hogy ez a céljuk. Oh nem ilyen csodák történnek majd, hanem a mai kornak megfelelő ujmutatása és beteljesülése a

Sorsnak. Össze fog omlani a hazugságra épített, a csak erőszakra és csak a rombolásra hivatott új rabszolgatartók hada és tanuleszünk annak, hogy miképpen omlik össze, a Gondviselés jóvoltából, minden egyes kakkantó érzésekre felépített új Egyiptom.

Nincs okunk a csüggedésre. A mi örök szabadságvágyunk akkor fog ujjongani legjobban, amikor a mi országunk falai újból állani fognak. A mi szépséges Palesztinánké. De hosszú az út odáig. Bár meg kell tennünk, mert a sorsunk így ismétlődik. Csak áttransponálódott a mai kornak megfelelően. Van Egyiptomunk, ahol szenvedünk — nem is egy de több is — van az Igéret földje is, amelyre vágyunk és hogy a Megváltás is el fog következni, mert el kell következnie, arra legjobb biztosítékunk az a hallatlan szeretet, ragaszkodás és odaadás, ahogy a tizenhatmilliónyi zsidóság évről-évre megünnepli a Pészachot, a tavaszi szabadság-ünnep eme örök szimbolumát és ragyogó apoteozisát.

Eljön a szabadulásunk, mert hiszünk benne rendületlenül!...

Megkezdődött a bomlás folyamata a Harmadik Birodalomban

Berlin. Ma már nem lehet többé leplezni, hogy a Harmadik Birodalom úgy politikailag, mint gazdaságilag zsákkába került és teljes erővel rohan a bomlás felé. A csend, mely megütötte Németország közhangulatát, az elfojtott erők és a szuronyok, gépfegyverek, koncentrációs táborok épített csend csupán, mely mögött veszedelmes, döntő erők készülnek fel a nemzetiszocialista uralom megsemmisítésére.

A gazdasági erőket azonban nem lehet lakat alá kényszeríteni, nem lehet a törvényszerűség ellen harcot kezdeni. A világ zsidósága és a kulturnemzetek által több, mint egy esztendeje alkalmazott bojkottakció megérett a gyümölcsöt. Az európai sajtó egyhangulag arról ír, hogy a német jegybankot vég-

zetes katasztrófa fenyegeti. A jegybank kormányzója dr. Schacht lemondott, mert nem viselt többé a felelősséget a márka rohamos eséséért. A vámhatárok elzárása, a devizakorlátozás mitsem segít ezeken a bajokon. Mert a hiba strukturálisan be van építve a Harmadik Birodalom testébe.

A horogkereszt urai azt hitték, hogy a gyűjtőtáborokba zárják a német nép legjobbjait, ha elűzik hivatott állásaikból a zsidóság reprezentánsait, akkor uralmukat bebiztosították minden veszedelem ellen. — A gazdasági törvények, a zsidó bojkottakció és a rohamosziagosok véres barbarizmusa, azonban feltartóztathatatlannul egyengetik Hitler bukásának közeli végét.

A román szélsőjobboldali vezérek a hadbírótság előtt az erőszak ellen nyilatkoznak

București. — Megirtuk, hogy a bucurești hadbírótság megkezdte Duca, volt miniszterelnök merénylőinek tárgyalását, amely bővelkedik a szenzációs fordulatokban. A merénylő vasgárdisták a hadbírótság előtt is kijelentették, hogy teltüket nem bánták meg. A kihallgatások során kiderült, hogy a román szélsőjobboldali szervezet a miniszterelnök elleni merényletet követő zavarban kezébe akarta ragadni a hatalmat. Constantinescu és társai ugyan tagadják, hogy felbújtották volna őket a merényletre, azonban megbízható tanuk vallomásai szólnak amellett, hogy szervezeten

volt előkészítve a Vasgárda vezetői által a gyilkosság végrehajtásának minden momentuma. Igen érdekes része volt a hadbíróság tárgyalásnak, amidőn a Vasgárda vezéré, Zelea Codreanu hallgatta ki a bíróság. Codreanu kijelentette, hogy ő ellene van minden erőszaknak, noha letartóztatása előtt napiparancsot adott ki híveinek, amelyben felszólítja őket, hogy „az erőszakra, erőszakkal feleljenek.” — A napokban Goga Octavian, volt belügyminiszter is tanuvallomást tett és ugyancsak az erőszak ellen nyilatkozott. Általában az a meggyőződés alakult ki, hogy

Lapunk heti száma 16 oldal.

a szélsőjobboldal valóban ellene van minden erőszaknak, ha azt nem az ő részükről alkalmazzák. A hadbírósi tárgyalás változatlanul folyik tovább és minden valószínűség szerint még hetekig fog tartani.

Beszélgetés Beilissel az orosz vérvád világ- hírű főszereplőjével

New-Yorkban járva, nem tudtam ellenállni a kíváncsiságnak, hogy meg ne látogassam Mendel Beilist. Az ifjabb generációk számára semmi se mond ez a név, de sokan emlékeznek még arra a szomorú nevezetességű pörre, amely az egész világ érdeklődésének homlokterében állította Beilist. 1911-ben történt, hogy Kiewben meggyilkoltak egy Juchtsinszky András nevű kisleányt. A nyomozás a gyilkosság után eredménytelen volt, míg egy névtelen levél nem figyelmeztette arra az ügyészséget, hogy rituális gyilkosság történt, amelyet egy téglagyár udvarán egy feketeszakállas ember követelt el. Így került gyanúba Mendel Beilis, a téglagyár felügyelője, akit két és fél évig tartottak fogva, míg végre tárgyalásra került a sor. Harminc napi izgalmas tárgyalás után, melyről a világ minden lapja öles tudósításokban számoltak be, Beilist felmentette a bíróság. A felmentő ítélet után családjával együtt áthajózott Amerikába s New-Yorkban telepedett le. Itt martíromsága miatt sokáig hallatlanul népszerű volt, újságírók, fotóriporterek ostromolták, annyi meghívást kapott a milliomosoktól, hogy nem tudott eleget tenni azoknak.

A világhírű Beilis pör főszereplője kövér, magas ember, erősen szürkülő bajusszal, — egyáltalán nem hasonlít azokra a fotográfiákra, amelyek róla annakidején a világ minden lapjában megjelentek. Szívélyesen fogadott és sok érdekességet mesélt el az életéből. Elmondta, hogy amikor Amerikában letelepedett, voltak idők, amikor valósággal éhezett. Senkisért akarta alkalmazni éppen a nevezetessége miatt. Egyszer, amikor már nagyon rosszul ment neki, felkeresett egy bankárt. A bankár azonban hallani sem akart róla, hogy állást adjon neki. „Mit gondolsz, — mondta — ha én a világhírű Beilist alkalmaznám, az emberek ezt a zsidó becsület elleni súlyos bűnnek tekintenék és bevernék az ablakaimat.” Munka helyét a bankár, végül egy csekket adott neki...

— Sok időbe telt — meséli — míg munkához jutottam. Voltam biztosítási ügynök, kereskedő, nyomdász, jelenleg abból a könyvből élek, amit a peremről írtam.

A pörre terelem a szót. Beilis arca elkomorodik.

— Két és fél évig voltam letartóztatásban s cellámban sokat tépelődtem, míg rájöttem, hogy én tulajdonképpen tizenötmillió zsidó szenvedéseinek megtestesítője vagyok. A sors olykor belenyúl ennek a tizenöt millió zsidónak az urnájába és kihuz onnan egy sorsjegyet, egy nevet. Franciaországban ezt a „kiválasztottat” Dreyfusnak hívták, Oroszországban — Beilissnek. Mindaz a rokonszenv és antipátia, amiben részem volt, nem nekem szólott, hanem azoknak, akiket képviseltem. Persze, sokkal szívesebben emlékszem vissza a szeretet megnyilatkozásaira, amelyekből akkor bőven kijutott nekem. Az orosz intelligencia, ügyvédek orvosok, professorok valóságosan elhalmoztak szeretetükkel. Egy magasrangú pap, aki különben akadémiai elnök volt, kiszabadulásom után eljött hozzám, kezét csókolt nekem és könnyekkel a szemében kért tőlem bocsánatot az orosz nép számára.

(Mintha az orosz nép lett volna bűnös az én meghurcoltatásomban!) Mikor kiszabadultam, pár nap alatt 16 ezer üdvözlő sürgönyt és 600 ezer levelet kaptam, amelyeknek nagyrészt nem zsidók írták.

Beszélgetésünk során kiderül, hogy Beilis nagyon keveset tud perének indítóokairól. Nem ismeri a Beilis per azóta összegyűjtött dokumentumait, amelyekből kiderül, hogy Tseglowitov belügyminiszter inszenzáta az egész pert és az utasításai alapján vonultak fel a tárgyaláson a terhelő tanúk.

— Bizony, — mondja sóhajtván — egy-

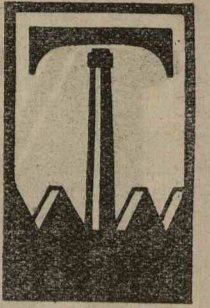
Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
ugy **kérje** minden posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

**Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen posztógyár
termékei sem mulják felül!**

szerű, békés ember vagyok, aki irítozik az ilyen véres dokumentumoktól. Azért néha elgondolkodom perem szereplőinek során. Négy év se telt el perem után, s ennek a tragédiának legfőbb mozgatóit utolérte a sors keze. Miklós cárt agyonlőtték, Stolypint saját emberrel ölték meg. Tseglowitov belügyminisztert Moszkvában agyonszúrták, a legtragikusabb sors azonban Ritter államügyészt ezt az ádáz antiszemitát érte utól. A forradalom alatt elfogták és forradalmi törvényszék elé állították s szinte bizonyos volt, hogy a halálbüntetés elől nem menekülhet, amikor a Beilisspernek egyetlen zsidó szakértője, dr. Masse moszkvai főrabbi vetette közbe magát érte és az államügyész szabadlábra került. Hát nem tragikus sors egy ilyen vad antiszemita számára, ha egy zsidó menti meg a biztos haláltól?

Erre a kérdésre kénytelen voltam igazat adni Beilissnek.

Dr. Abi Goldman
(London)

— A palesztinai vasut nem ad szombati munkaszünetet zsidó munkásainak. A palesztinai zsidó sajtó jelentése szerint az utóbbi fél évben újra 30 zsidó munkás hagyta el a palesztinai vasúttársaságnál lévő állását. A kilépések oka legfőképpen az elégtelen fizetések és rendkívül nehéz szolgálati viszonyok miatt történt, azonban sok tekintetben az is hozzájárult, hogy a vasúttársaság a zsidó vasutasok többszöri kérelmére sem hajlandó megadni a szombati munkaszünetet. A zsidó munkások a társaságnak felajánlották, hogy a szombati munkaszünet helyébe vasárnap egész nap hajlandók szolgálatban lenni, de ajánlatukat ebben a formában sem honorálták. Érdekes egyébként, hogy a mintegy 3000 vasutas munkás között, jelenleg mindössze 200 zsidó munkás van.

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni szíveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

A braşovi Ahava klub vezetősége példás módon valósította meg a zsidó társadalom különböző rétegeinek egységbefoglalását, a zsidó szociális, kulturális és filantrop ügyek szolgálatában. Különösen Michaelovici Jonel igazgató, az Ahava elnöke fejt ki az egyesületi és klub élet fejlesztése és magas színvonalú tartása érdekében elismerésre méltó munkát. Vasárnap az Ahava fényesen sikerült estélyt rendezett, ahol az összes zsidó szervezetek testületileg résztvettek. Többek között ott voltak a klub elnöke, Michaelovici Jonel, házagnya Bernhárd Albert és Mátyás Ignácz pénztárnokon kívül, a Wizo elnöke Eiger Adolfné, a Nőegylet elnöke Reichfeld Izsóné, Deutsch Arminné, Weisz Ida, dr. Feiner Hermann, Sole Izidor orth. izr. hitközségi elnök, dr. Weisz Menyhért tanügyi előjáró, Rosner Sándorné, nőegyleti alelnök, özv. Mátyás Józsefné a Nőegylet örökös elnöke és Engelmann Mórné az orth. izr. Nőegylet elnöke, továbbá az Ivria részéről dr. Rosinger Arthur, Páffy Lajos, Storch Armin és még számos zsidó reprezentáns. Az estélyen — mondhatni — Braşov zsidó intellektuális társadalmának színe-java vett részt. Az estély sikeréért és példás rendezéséért Engel Gitát, a klub agilis titkárnőjét illeti elismerés, aki fáradhatatlan munkát végzett az est érdekében.

— Rohamosztalosok megakadályozták egy zsidó férfit és keresztény leány házasságát. Mainzban a rohamosztalosok megakadályozták egy házasságkötést, mert zsidó férfit akart nőül venni írja leányt. A „Mainzer Anzeiger” erről az esetről a következőket írja: Szerdán délután a mainzi anyakönyvi hivatalban megjelent egy helybeli zsidó kereskedő írja menyasszonyával, hogy házasságot kössön. Az esetnek a hirdetési tábla révén híre ment a városban, nagy tömeg gyűlt össze és rohamosztalosok is voltak az anyakönyvi hivatal előtt, akik olyan lármában tiltakoztak, hogy az anyakönyvvezető nem merle az esketést elvégezni, a rendőrség pedig a jegyospárt saját érdekében biztonsági őrizetbe vette.

— Egy amerikai nagyáruház bojkottálja Németországot. Newyork. — A newyorki R. H. Macy nagyáruházak igazgatósága közli, hogy a Németországban lévő bevásárló kirendeltségüket bezárják és azt Prágába helyezik át. Az áthelyezésre az adta meg a döntő lökést, hogy a bevezetett német bojkott következtében a német gyártmányú áruk fogyasztsága mintegy 90% al csökkent. A prágai kirendeltség a jövőben teljesen mellőzni fogja a német áruk vásárlását és szükségleteiket részint Csehszlovákiában, részint a kelet-európai államokban és Skandináviában fogják beszerezni. Az R. H. Macy nagyáruháznak egyik főrésztvényese, mint ismeretes Jesse Izidor Strauss, Amerika párisi nagykövete, aki már több ízben számításhoz jött, mint német nagykövet is. A Macy áruház egyike Amerika, sőt a világ legnagyobb áruházának.

Hirdessen
a „NÉPÜNK”-ben.

Kivel megyünk Palesztinába?

Természetesen a „KEDEM” utazási irodával. Ezért forduljon csakis a cluji

RAPID INFORMATOR

irodához, amely a Kedem utazási és turisztikai iroda kizárólagos erdélyi képviselője. **Hajójegyeket illetően a „POLONIA” hajóra, valamint egyéb kiránduló hajókra, a kirándulók rendelkezésére állunk.** — Felvilágosítások, előjegyzések csakis:

RAPID INFORMATOR Cluj, Regina Maria 32.

HETI GLOSSZÁK

Iamandi alminiszter és a zsidókérdés

Tavaszi van és jól esik nagyot és mélyet szippantani ebből az éleleladó levegőből. A természet nem akarja tudomásul venni, hogy mi emberek mennyire marakodunk, mennyire gyűlöljük egymást, mennyire nem hagyjuk egymást élni. És amilyen jól esik a tavaszi levegő, olyan mélyet lélegzünk és boldog tudat halja át valónkat, amikor úgy látjuk, hogy vannak még emberek, felelős állásban levő kiváló koponyák, akiknek ez az emberiség szellemi életének most uralkodó tele, nem vette el tisztánlátását. Ime itt van nálunk Iamandi belügyi alminiszter. Aki a mostani parlamenti szesszió alatt, egyizben két óráig, másszor pedig szintén hosszú beszédekkel tartott annak érdekében, hogy eloszlassa, azt a mérges ködöt, amelyet Cuza és Goga bombái terjesztettek a román parlament üléstermében. Amit ez a fiatal román politikus művelt, azért megérdemelné, hogy minden kulturember melegen megrázza hecsületes kezét.

... én tudom Cuza ur, hogy Ön engem is azok közé fog sorozni, akik eladták magukat a zsidóknak...

Ezt is mondta többek között, elejét véve, annak a csunya demagógikus szócséplésnek, amelyet utána megereszti bizonyára, az öreg antiszemita fecsegő. És Iamandi nem retirált. Nem vágyódoit olcsó szélsőjobboidali tapsokra. Iamandi mint nyugati kulturemberhez illik, izekre törte össze, az összes Németországból importált Auster Chamberlain és Gobineu féle fajelméleteket és nyíltan hangoztatta, hogy a zsidók értékes munkát fejtettek ki Románia gazdasági érdekében. Munkájuk áldásos volt és nem lehet őket semmilyen címen másod, vagy harmadosztályú polgárokká degradálni, ahogy azt az antiszemiták szeretnék.

Jobban esik mélyen lélekzetet venni a nagyszerű tavaszi levegőből, ha érezzük és tudjuk, hogy ilyen politikusok is vannak, mint Iamandi alminiszter...

Korein Dezső levele és válaszunk reá...

Akik a zsidó sajtóban figyelmesen nézegetik a cikkek alá írott leveket, gyakran találkozhatnak Korein Dezső nevével. Budapestén él és a zsidó közéletben aktív szerepet játszik. Ama kisszámú ortodox intellektuális tipushoz tartozik, amelyből még nem elegendet termelt ki magából a magyar ortodoxia. Kereskedő ember, aki a közélet minden ágazatában hallatja józan és komoly szavát. Beszél,

A lélek örök titok marad

Senki sem hatolhat be a lélek rejtelmeibe, senki sem fejtheti meg a nagy titkot. Sokszor egy pillanat, egy hang, egy kép olyan mély nyomokat hagy lelkünkben, mint a legbelsőbb barátság. Egy nő suhan el mellettünk az élet meleg lehetését árasztva maga körül, egy illatfelhőt, amely úgy követ bennünket, mint az elérhetetlen boldogság álma. Ezért helyez minden ember olyan nagy súlyt a külső megjelenésére, azért olyan igényes parfümjének és kölnivizének megválasztásában. Nem pusztá véletlen tehát, hogy a művelt és előkelő emberek

Gyárfmányaink minőségéért és tisztaságáért csak abban az esetben vállalunk felelősséget, ha azok védjegyünkkel ellátott eredeti csomagolásban vannak.

Royale Ambree

kölnivizet használnak. A ROYAL AMBEE az előkelő emberek kölnivize, amely az egyéniség követelménye

Royale Ambree
Le grain

kölniviz a legkifünőbb, a legkoncentráltabb. Önmagát mulja felül

Turkesztáni szédereste...

Írta: Haász Kálmán

II.

Egy héttel később az orosz askanéz zsidók megbízottjai felkérték a lagerparancsnokságot, hogy a közeledő husvétli ünnepekre engedjék ki a zsidó foglyokat a városba hozzájuk. A parancsnokság Kálmánt bizta meg az azal, hogy a zsidó foglyokat összeírja, különös tekintettel arra, hogy kik tényleg a zsidók. Voltak ugyanis a táborban olyanok, kik tagadták zsidó mivoltukat, mások pedig mindenáron zsidók voltak akkor, ha valami kedvezményt élvezhettek ezzel kapcsolatosan. Viszont voltak magyar kinézésű zsidók, kik nem tagadták ugyan, de kinézésük nem árulta el faji hovatartozásukat. Husvét előtti nap valóságos bucsujáráhely volt Kálmánnál, olyanok is jelentkeztek, akik gyanusak voltak. Természetesen mi sem volt könnyebb, mint erről meggyőződni.

Hibian karoncsipte Kálmánt és mikor egyedül voltak, nem kért, de követelőzőtt, hogy őt vegye fel a névsorba.

— Nézd Géza, mondta Kálmán kitérően, hogy vegyelek én téged fel a névsorba, amikor semmiféle nexusod nincs a zsidósághoz.

— Ugyan kérlek, fortyant fel Hibian, nézz rám és akkor mond: nem vagyok én igényjogosult.

Kálmán önkéntelenül elmosolyodott.

— Na persze, ezzel az orral, de hát a nagy orr még nem lehet jogcim...

— Kérlek, ha mindent akarsz tudni, mondta Hibian ingerülten, hát tudd meg, hogy nekem már otthon is azt mondták, hogy zsidó vér folyik az ereimben... Azt hiszem, ezzel mindent megmondtam...

Erre már Kálmán is engedékenyebb lett.

— Jó, Géza, én nem bánom. De nehogy szólj valakinek. Beírlak a névsorba és az indulásnál az utolsó percben fogsz hozzánk csatlakozni.

Az uton Kálmán Hibiant oktatta, hogy és mint viselkedjen a zsidók között.

— Na ezt csak bíz rád, szölt Hibian fölényesen, értem én az ügyet...

A husvétli ünnepeltetés költségét az orosz hitsorsosok viselték, az iskola termeiben nagy széles asztalok voltak felállítva, s az asztalfőnél az érdekesebb fogolytársak foglaltak helyet.

A széderrendező Grünwald ulánus őrmester az asztalfőhöz állt és ismertette, hogy kiknek köszönhetik a foglyok a husvétli vendégszeretetét, mindenki hálás szível gondolt a szamarkándi zsidó leányegylet vezetőségére. Azulán megkezdődött a ceremónia. Siri csendben olvasta fel Grünwald őrmester az egyiptomi kivonulás történetét. Mindannyian németre fordított godikból kísérték figyelemmel az olvasót. Hibian, aki Kálmán mellett ült szintén olvasta a német szöveget, sokan felzokogtak történet egyes pontjainál, de most arra gondoltak, akit és akiket otthon, tizenkét ezer ki-

lométer messze hagytak el a háboru vézivataraí sodrában, hiszen ezen estén, még a hitetlen is meglér a szülői házba, hogy együtt ünnepeljen családjával.

Hibiánon szintén erőt vett az elérzékenyülés, zsebkendőjét nedvesre áztatta könnyeivel. Amikor a tormát felszolgálták, Hibian belécsipelt Kálmánba és odasugta:

— Hát erre mért rem oktattál ki?

— Ne törődj vele, csak egyed, sugta Kálmán, legalább te is megtudod, milyen keserű sorban szenvedtek őseink Egyiptomba...

Aztán hatalmas tállakban a gombóclevest szervírozták, Hibian könnyein keresztül mosolygott: csak elérte a célját...

Vacsora után, amikor a régy pohár bort megitták, a foglyok elfelejtették, nemcsak a keserű gyökér ízét, de még a saját keserűségüket is. Mindenki a széderrendezővel együtt énekelte az alkalmi énekeket.

Második széder estére nagyon szerettek volna kimenni a bucharai zsidókhöz. Egy orosz őrt lekenyereztek, hogy menjen velük az öreg városba és este majd onnan fognak a szálláshelyükre menni. Az orosz aki Orosz-Lengyelországba való volt, szívesen vállalkozott mindenre, meg aztán ismerte a szokást, hogy ilyenkor bort is szabad inni, ami egyébként a háboru kitörése óta tiltva volt.

Kálmán nyolcad magával kilopózott az udvarról az orosz őrral és egyenesen az öreg város irányába siettek. Vigyáztak arra is, nehogy az orosz parancsnokság észrevegye,

ir, dolgozik, agítál a zsidóság érdekében és épen személyének szól az, hogy hozzánk intézett levelére reflektálunk. Korein Dezső ur azt írja többek között:

„Pár héttel ezelőtt azt a hírt regisztrálták, hogy Zaharoff, a híres görög fegyveruzorás zsidó ember volt. Legutóbbi lapszámukban pedig felsorolják az orosz bolseviszták 40 zsidó vezetőjének névsorát, hogy újabb támadási felületet kapjanak hillestvéreink az antiszemita sajtótól... Majd ezzel fejezi be levelét: „Épen mert a „Népünk“ igen komoly zsidó orgánumnak számít, kerülendő a fenti kisiklás, mert hiszen lapjukat — legalább itt Budapesten — keresztény polgártársaink is olvassák.”

Válaszunk erre a következő: Nem érhet bennünket semmiféle szemrehányás azért, mert ezeket a híreket az összes külföldi zsidó komoly orgánomok is közölték. Vegyen elő Korein testvérünk egy varsói, bécsi, zürichi lapot, láthatja, hogy ők sem szégyelik ezeket a híreket. Higgye el nekünk, hogy ma már ez amolyan „békebeli“ felfogás, — hogy csak a „gazdag“ rokonra legyünk büszkék. Csak a konstruktív jó polgár, bankár, orvosprofesszor, gyáros és nagykereskedő, gazdag és arany középuton haladó polgáremberekkel büszkélkedjünk, akik nem zavarják emésztésünket. Bankár — az igen. De fegyvergyáros nem, bár a németek nem is szégyelik, hogy Kruppék, akik a háború alatt fegyvereket szállítottak az antantnak, németek és a franciák sem, hogy Schneider Creusot és — franciák. Nekünk teljesen mindegy és valóban nem tartjuk nyereségnek, ha Zaharoff zsidó volna, vagy nem. Sőt, jobb ha nem zsidó. De ha igaz, — nincs itt szégyeljük. Nem gettovonás az, hogy mi szégyeljük azt, amire mások eselleg büszkék volnának? Vagy a szovjet-vezérek. Hát ha letagadjuk, akkor már minden rendben van? Elvégre mi rendkívül távol állunk a szovjet ideológiától.

Erre tanunk úgy Korein ur, mint valamennyi olvasónk. De azért az igazságot nem tagadjuk le és ha igaz az, hogy egy 160 milliós nagy nép sok sok magas pozícióban lévő funkcionárusa közül 40 zsidó, mi szégyen van ebben? Leon Blumra legyünk büszkék, amiért francia kormányokat tud bukttatni. Vagy — kérjük — miért voltunk oly nagyon büszkék Vázsonyira? Amiért „kegyelmes ur“ lett? Ha valóban karriert csinált azt eszével csinálta és tehetségével és semmiesetre sem azzal, hogy zsidó volt. Miért csak ezekről írjunk és miért nem a 40 kommunista vezérről? Letagadjuk őket? Miért? Amiért egy-néhány suhanc és őrmester intelligenciájú amugy is végzetesen antiszemita ember, ezzel még jobban „iszalva léja“ hogy a „zsidók mind kommunisták!“ Higgye el nekünk Korein

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUL TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0669

Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben!

Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában, A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolga minden vonal érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek podgyászát.

Dezső ur, hogy akármit irunk, ha azt írónk, hogy egyetlen zsidó vezető sincs Moszkvában, akkor sem változtatna a helyzeten. Már az, amit mi állandóan hirdettünk, és pedig azt, hogy a zsidó ne vegyen részt semmiféle világboldogításban. Ne legyen kommunista és semmiféleképpen se igyekezzék megváltani a világot. De ha már egy adottság állunk szemben, akkor nutzi kein weinen... akkor akár írjuk, akár nem — mégis igaz!

Nyíltan, őszintén bátran mindég és mindenben az igazságot! Higgyék el mindazok, aki még a régi ideológiában élnek, hogy ez lehet a mi legszebb, legfényesebb és leg-hatásosabb fegyverünk. Ki az igazsággal! Mert ez még akkor is mellettünk van — ha az egész világ ellenünk is. A sok német zsidó intellektuel elég konstruktív volt, mégis ki rugták őket. Hiába minden. Akár Nobeldíjas tudós, akár kommunista vezér Moszkvában. Gyűlölik őket, gyűlölnék bennünket — mert zsidók vagyunk!

Egy szenzációs és botrányos Barmicvah ünnepély.

Amikor egy zsidó fiú 13 éves lesz, akkor először is felhívják a Tórához. Bar-Micvah lett — azaz a köteleesség fia. A szülők és rokonok örvendenek a fiúnak és ajándékokkal halmozják el.

Ha valaki előkelőbb, akkor nem Bar-micvahról beszélnek, hanem konfirmációról. Ha pedig a szülők még gazdagok is, akkor drága ajándékokkal kedveskednek.

Londonban azonban március 11-én egy olyan Barmicvah, azaz konfirmáció zajlott le, amelyet még nem pipált az az öreg Európa. A vendégek a Trocadero restaurációba voltak hivatalosak és a szülők, „legidősebb fiuk konfirmációja alkalmából“ a következő meghívót küldték széjjel:

Ünnep: délután 6 órától reggel 6 ig.

Cocktailok: 6.30-kor délután.

Dinner: 7 óra 30 perckor délután.

Reggeli: 4 óra reggel.

A nagy éttermet velencei hangulatképek

szertint alakították át. A terített asztal (nem a la Sulchon Aruch) egy velencei gondola formáját kapta, a pincérek, mint gondolasok voltak öltözve és az ünnepelt anyja fejedelmi toalettben, nagyszerű diadémokkal feldiszipve fogadta a vendégeket. Nápolyi énekesek daloltak, négy zenekar játszott és a pezsgő folyt, mint a Themse...

Azután beszédt mondott a Bar-Micvah fiú. Majd a tarítója, aki a zsidók fájdalomairól beszélt. 40 vendég volt ott, akik a beszédek után átvonultak egy másik teremben, ahol ettek-ittak és végül a bálterembe mentek. Reggeli fél 2 óráig tartott a tánc, azután a 700 főre szaporodott vendégsereg ragyogó autókba lett felpakolva és „titkos helyre“ indultak.

Az autók Mayfair-ba robogtak, a Sunderland Housba, ahol tovább folyt a nagy eszemiszom és a tánc. Reggel felé külön e célra nyomtatott újság jelent meg „Evening News“ címen, amely leírta a nagy ünnepség lefolyását és a multság felvételeinek kliséit is hozta. Az alkalmi újság azzal fejezi be a beszámolót, hogy a szezon legsikerültebb ünnepsége volt ez a Bar micvah.

Mi szegény kelet-európai zsidók, úgy gondoljuk, hogy ezzel az ünnepséggel érte el az asszimilációs tendencia a kulminációs pontját. Amikor sokezerényi német zsidónak menekülni kell otthonából, amikor az orosz zsidók százezrei éheznek, amikor szerte a világon pokoli szenvedéseknek van kitéve a zsidóság, akkor akadnak zsidó szülők, akikben nincsen semmi érzék a mások szenvedése iránt és undorító és botrányos orgiát rendeznek „barmicvah“ cím alatt. A „The Jewish Chronicle“ nem írja meg a szülők nevét, akik pedig megérdemelték volna, hogy a nyilvánosság megbélyegezze őket. Akik néhány ezer fontot elherdáltak egy ilyen ünnepségre, amikor zsidók éhségtől fordulnak fel. Mennyi életet lehetett volna megmenteni, mennyi szenvedést elkerülni, ha rendesebb célra költik. Ez nem volt Bar-micvah ünnepség. Ennek a zsidósághoz semmi köze nincsen, még ha zsidók is rendezték. Ez csak propaganda eszköz az antiszemita kezében...

hogy eltávoztak a kijelölt helyről. Amikor odaértek és a templomba gyülekezők meglátták őket, azonnal elébük sieltek és szemrehányásokat tettek, hogy mennyire várták a foglyokat, hogy az öreg városban töltsék az ünnepet és nem szabad ennyire háládatlannak lenni, hiszen egész éven át ők látják el őket szombatoként... És most, amikor a zsidó tradíció megköveteli, hogy a szegényeket magukhoz hívják és megvendégléjék, hát most az askanézékekhez mentek... Kálmánék szabadkoztak.

— Mi nem vagyunk háládatlanok, a parancsnokság rendelkezett így és ezt a parancsot muszáj teljesíteni...

— Nem ők a hibások, állt Kálmánék pártjára egy fiatal bucharai. Van itt egy őrmester a foglyok között és ez haszonlesésből csinálta így, mert ő vállalta az élelmezést... Az orosz parancsnokság természetesen szívesen belement, mert megkereste a nyolcnapos ellátási a foglyokon...

Kálmánék csodálkozó arccal halgatták a rájuk zuhogó szemrehányást és kijelentették, hogy erről mostanáig nem tudtak és ha a bucharaiak ezért haragudnak, akkor visszamennek.

— Isten őrizz, a világért sem, bár többen jöttek volna, hallatszott minden irányból.

A templomban megkezdődött az istentisztelet, mindnyájan bementek. A muszkaőr megállt a templom ajtajában és onnan bámulta az imádkozó hívőket.

Istentisztelet végeztével a zsidók valószínűleg megröhamozták a foglyokat. Szilasi őrmester a Kálmán karjába kapaszkodott és a fülébe supta:

— Egy tapotát sem megyek maga nélkül, oroszul sem tudok és a ceremóniákban is járallan vagyok... maga pedig nagyszerűen érti a dolgot...

Az orosz katona szintén Kálmánba ragadt és kijelentette, hogy a többiek mehetnek egyedül, de Kálmánt nem engedni, mert ő ígérte meg, hogy bort is ihat...

Aztán megegyeztek, hogy tíz órakor a kispiacon találkoznak.

A kispiacon érve leültek, hogy megvárják társaikat. Néhány perces pihenés után az egyik uccából egy európai öltözötű ur jött ki. Amikor meglátta a foglyokat, azonnal odajött és oroszul megkérdezte: mire várnak.

Az őr keservesen panaszkodni kezdett, mire az idegen németül szólt a foglyokhoz:

— Volna kedvük hozzám jönni széderhez?

— Hogyne, kapott a szón Kálmán, de itt van ez az orosz és ha ő nem jöhet, nem enged bennünket se...

Az idegen nagyot nézett.

— Gyerekség, mondta kisvártatva, miért ne jöhetne ő is?... Ahol husz ember eszik ott a huszonegyedik sem hal éhen.

Kálmánék felszedték magukat és megindultak az idegennel.

Az ebédlő egyáltalán nem hasonlított az európai modern ebédlőkhöz. A padlón sűrű

pedő perzsaszőnyegek, három oldalon arasznyi magasságu asztal volt, amit törökösen ülők vettek körül. A bejárattal szemben, ami nyilván a főhely volt, egy öreg aggastyán állt. Mellette jobbról és balról középkorú férfiak és egész fiatal emberek, míg a nők az asztal külső oldalán foglaltak helyet. A foglyokat az aggastyán köré ültették. Az orosz katona részére egy asztalt hoztak be és eléje egy liter finom bort telt. A fiatal házigazda nevetve szólt az oroszoknak.

— Vigyázz, akkor igyál csak, amikor mi iszunk. Meg ne részegedj, mert lecsuknak...

— Isten őrizz, fohászodott az orosz... és szeretettel simogatta a boros üveget. És gyönyörködött a bor piros színében... Aztán kezdődött a ceremónia. Amikor a vacsoránál tartottak, az orosz levette a sapkáját és elkezdte oroszul dicsérni azt az Urat, akihez Kálmánék héberül fohászokdaltak. Az énekek alatt egyik fiatal bucharai elővette gitárját és annak hangja mellett különös keleti táncokat lejtett.

Amikor az orosz őr is készen volt az egy liter borral, bucsuzni kezdtek. A háziak a Kálmánék lelkére kötötték, hogy máskor is látogassanak el. Az orosz katona valamit dűnyögött, aminek olyasmi értelme volt, hogy ő szívesen itt maradna akár a háború végéig.

A nyolc nap olyan rövid volt, mint amilyen kellemesen eltelt. Mindnyájuknak sokáig emlékezetében maradt ez a husvét, úgy az érdekesség, mint a kellemesen eltöltött órák miatt.

Warburg bankár 50 ágyas gyermekkorházat létesített dr. Schiff Ervin zsidó professzornak Berlinben

— Egy Oradeáról elszármazott orvosprofesszor karrierje —

Nem frázis és nem sablon: Oradea, mindehetségeket termelő humusz volt. Nem célnak most elsorolni mindazokat, akik elkeverültek ebből a városból, mert talán sok is volna. De az bizonyos, hogy nem csak kiváló művészek, nagyszerű jogászok és világhírű szellemademan kereskedők voltak közöttük, hanem nagyszerű orvosok is. A világhírű szemész professzor, dr. Grosz Emil épen úgy, mint a heidelbergi egyetem külön tanára, dr. György Pál, aki dr. Grosz Menyhértnek, az ismert orvosnak fia, aki azt hitte, hogy ha kihereszteledik, még nagyobb karrier előtt áll. Ennek ugyan megmutatta Hitler, hogy nem lehet kivétel a zsidóságból, viszont akiről cikkünk szólni fog, nem hagyta el zsidóságát és ezért természetesen neki is férfiasan kellett vonni annak konzekvenciáját, hogy zsidónak született.

Dr. Schiff Ervinről szólunk, aki Oradea legkiválóbb gyermekgyógyászána, dr. Schiff Ernőnek fia. A 70 esztendő dr. Schiff Ernő évtizedekig a gyermekkorház kiváló főorvosa volt, amikor az impériumváltás volt, utána nemsokára visszavonult a magánpraxisba. Érdekes, hogy fia, dr. Schiff Ervin szintén a gyermekgyógyászatban képezte magát annyira, hogy a világhírű Czerny berlini gyermekklinikája egyik professzora lett.

Dr. Schiff Ervin professzor lett a berlini egyetemen. Természetes, hogy tudásáért, karrierjéért, sok berlini orvos is irigyelte. Hiszen épen ezt a zsidó tehetséget nem bírják ki Hitlerék. Azt nem tudják bevenni, hogy messzi idegenből jöjjön egy ember, aki tudásával, szorgalmával többre vigye, mint ők, akik helyzeti energiájuknál fogva vihetnék ennyire — ha volna tehetségük.

Ezért a zsidó dr. Schiff professzort is elkergették. Kitétek a klinikáról és elküldötték az egyetemi tanszékről.

Emlékszem, amikor néhány évvel ezelőtt meglátogattam berlini lakásán a fiatal professzort. A berlini felső tízezer előkelően csendes, finom tónusu negyedében lakott. A lakásban decens elegancia, sok könyv, modern bútorok és maga a professzor, aki dacára aránylagos fiatal korának, már *név* az európai gyermekgyógyászatban. Tipusa a magasrendű zsidó intellektuelnek, bár soha nem hangsúlyozta ki zsidó voltát. Hogy úgy mondjuk — elhanyagolta — csak hogy a zsidóság nem hanyagolta el őt.

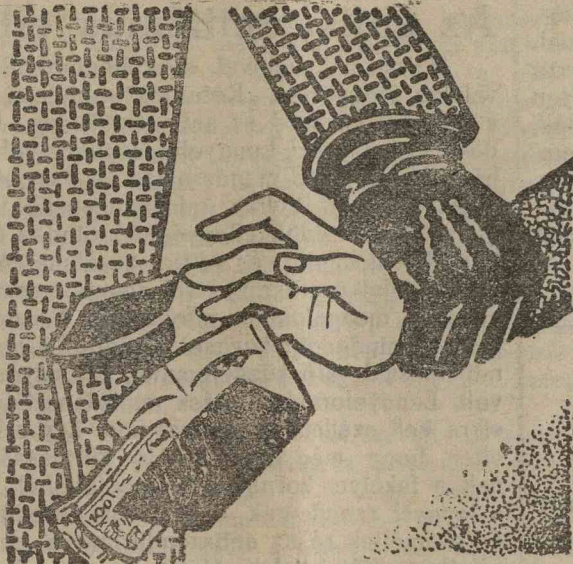
Elvesztette pozícióját! ... Nem ágált, nem

tiltakozott. Hallgatott. Hiszen tovább is ott akar élni a Harmadik Birodalomban. És ekkor történt az, amiért ez a cikk íródik.

Él Németországban egy világhírű bankár, Warburg. Igen, az a Warburg, akinek Warburg & Co név alatt New Yorkban is van bankháza. Egyike a Rotschild bankház érdekességének. Krózus. Világkapacitás. Aki az

Unter den Linden-en épen olyan ur, mint a new yorki Wall-Street-en. Akinek szava van a londoni tőzsdén is és a világ kiköliben hajók aranyrakományai függenek egy egy diszpozíciójától.

... és mint a mesében ... ennek a dugszdag Krózusnak, ennek a Warburgnak beteg lett egy kis unokája. Bizonyára fájt a torkocskája, vagy valami gyermekbetegség támadta meg és orvost hívtak. Egy bankár teheti — ő rögtön professzort hív. Gyermekspecialistát, Dr. Schiffert szólott a berlini telefon és a gyermekgyógyászat professzora jött. Jött és a gyermek meggyógyult. Közben beszélgettek is ők ketten. A bankár és a professzor. És megkérdezte Warburg, hogy dol-

MIÉRT HASZNÁL SILÁNY IZZÓLÁMPÁT,

amely kis fényhez arányilag sok áramot fogyaszt a villanyzámla egyre nő anélkül, hogy megfelelő fényt kapna. Amit áramszámlában ráfizet, abból az izzólámpa ára háromszor is kitelne.

A kitűnő minőségű „TUNGSRAM” izzólámpa világmárka és a leggazdaságosabb!

Egy tragikus széder este

Írta: Stampler Samu (Chusi).

A hosszú, nyirkos rideg tél után, verőfényes, barátságos meleg tavaszi napok álltak be.

Az ucca is megelégnült. A közelgő pészach ünnep mindenkit felrázott fásultságából. A módosabbak, akiknek a pészachi többkiadás nem jelentett különösebb gondot, élvezettel foglalkoztak a nagy ünnep készítéséhez. Pászka, bor, tojás, szárnyas stb. beszerzése kellemes foglalkozás a tehetősebbek részére, de gond és kín ott, ahol nincsen.

Reb Jochanan Goldinger egyike a legkínáltabb balboszoknak a kihilében. Két uccára nyulik a háza, Mindkét oldalán az udvarnak széles kapu, éjjel-nappal tárva, nyitva. Szekerek, tőrök, teherautók dübörögnek, zörögnek végig az óriási udvar tulsó végén zakatoló fűrészalomhoz vezető kavicsos uton. A beüvegezett verandán örökké terített asztal... Reb Jochanan házából senki sem távozhat éhesen... Egész nap a látogatók, vendégek serege. Egyik a másiknak adja a kezébe a kilincset. Jönnek, eltűnnek a fehér szárnyas ajtó mögött, ahonnan kellemes szivarfüst illata érzik ki és nemsokára boldog, meglepődött mosollyal ajkukon lávoznak.

De fordult az idő kereké... Vasfogával hol az egyik, hol a másik áldozatára csap le.

Itt is, amott is kibuknak, összeroppannak a legvagyonosabbak a rettenetes gazdasági nyomás alatt. Reb Jochanan ugyan még bírja, habár a fűrészmű már hosszú ideje nem dolgozik. A malomban is kezd megcsappani a forgalom. Ha még ez egy kis ideig így tart — mondja egy borus nap Reb Jochanan lehorasztott fővel — úgy a malom is a fűrészmű sorsára jut... Kis idő múlva ez is bekövetkezik. A nagy kapuk bezárulnak, a kavicsos ut begyepesedik, elhallgat az örökké zajos udvarban minden...

Már minden tartalék elfogyott, minden forrás kiapadt, minden erő felmorzsolódott, kimerült a gigászi életküzdelemben. Reb Jochanan délceg alakja megtört, összeesett a nyomás gondok súlya alatt. Látja, hogy adóságai, amelyek eddig elenyészőek voltak ropant vagyonához mérten, mostan hihetetlenül megnöttek, megdagadtak és mint a bős ár- víz viszik el mindenét. De nem hiszi, nem hiszi ezt valóságnak. Az utóbbi évek keserűségeit csak valamely lidércnyomásnak, nehéz álomnak veszi, amely a hajnali derengésben széjfoszlik, eltűnik...

A legutóbbi napokban azonban egy esemény történt, amely Reb Jochananat gondolkodába ejti. Az történt, hogy egy reggel, amikor Reb Jochanan ezüstnyelű pálcájával a kezében a beszahmidroschból hazafelé tartott, hirtelen megállt. Szemébe nézett, a schadchen és partit

ajánl Marchelinek. Malkeli volt Reb Jochanan legfiatalabb gyermeke. Finom vonású, feltűnő szépségű aranyhajú lányka, apjának, anyjának öröme, szemefénye. Malkeli az év legnagyobb részét kiházasított testvéreivel szokta tölteni, akik más városokban laknak; egy idő óta azonban állandóan itthon tartózkodik. E szomorú időben nem akarja szüleit magukra hagyni. Ha ők szenvednek, úgy szenvedjen ő is velük. Jólétből, bőségéből apja neki jutatta az oroszlanrészt, a keserűségből most ő egyedül akarja ezt magának kivenni.

Smelke, a schadchan, Reb. Mardche Ingber fiát szemelte ki az adott viszonyokban Malkeli részére. Reb Mardche jelenleg a leggazdagabb zsidó a városban. Nagyon alacsony sorból vergődött fel ugyan, de az évek során ezt elfelejtették, mostan napról napra növekvő vagyonát látják és respektálják. A régebbi időkben Reb Mardche szlichotébrezlő is volt. Meg is maradt rajta mind a mai napig a csufnév „Mardche der klapen” mert szlichot hajnalán klapolással költögette a híveket a szlichotimáshoz a templomba. Zevülün a fia már gazdag sorban, jómódban nevelkedett. Értelmes, kellemes külsejű fiú, aki apja mindenféle vállalatát folytonos sikerrel egyedül önállóan vezeti. Smelke ezen schidecht már rég kitervezte, azonban a nyelvbeülés idejét sohasem tartotta oly alkalmasnak, mint mostan, amikor az anyagi visszaesés Reb Jocha-

gozik-e még a klinikán? Dr Schiff nemet mondott. Az igazat.

— Miért nem dolgozik professzor ur akkor a berlini zsidó kórházban? — csendült meg a kérdés a bankár ajkán.

— Mert a kórháznak nincsen gyermekosztálya.

— Nincsen gyermekosztálya? Ah, az nem lehet. Kell, hogy legyen!

— Professzor ur legyen nyugodt, Ön néhány nap múlva egy ötven ágyas gyermekórház vezető főorvosa lesz a berlini nagy Zsidó Kórházban.

Egy bankár, ha pénze van és még hozzá amerikai is, gyorsan cselekszik. Ahogy németül mondják: Gesagt, getan! Néhány nap múlva már 50 hóféhér gyermekágy sorakozott a kórház gyermekosztályán. Néhány tízezer dollár kellett, amit gyűjtött és nagyrészt maga adott Warburg bankár, és meg volt a kórház. Akkor Schiff dr újból felvette a fehér köpenyt, ismét a kis ágyacskák között jár és terjeszti a gyógyítás magasztos feladatát és mélyen emberi kötelességét a berlini rosszul táplált, már tulkorán szenvedésnek kitett zsidó emberpalánták között.

Nem mese ez. Tiszta valóság. Nem napkeleti mese, hanem napnyugati valóság, 1934-ből.

Leitner Zoltán.

Amerika zsidósága

állásfoglalást követel

Roosevelt elnöktől

Hitler Németországa ellen

Washingtonból jelentik: Az amerikai zsidóság körében nagy csalódást keltett, hogy Roosevelt elnök és az Egyesült Államok kormánya mindeddig egyáltalán nem foglalt állást a németországi zsidóüldözés barbarizmusa ellen. Annál is inkább érinti ez kellemetlenül az amerikai zsidóságot, mert az elnökválasztás alkalmával igen erős támaszai voltak Roosevelt megválasztásának és támogatásuk nagyban hozzásegítette az elnöki székhez. Roosevelt a választási agitációk során pedig ismételtén kijelentette, hogy minden erejével harcolni fog az USA politikai tekintélyének latbavetésével is, hogy a zsidóság elleni igazságtalanságok megszűnjenek. Most pedig minden belső megkeresést, amely állásfoglalásra szólítja fel, a nemzetiszocialista vérengzés ellen, visszautasít. Az USA kormány ama véleményének adott kifejezést, hogy csak az esetben van módjában közbelépni, ha amerikai állampolgároknak esik bántódása. Az amerikai zsidó tömegeket ez arra készítette, hogy nyílt rezerváltóságukat feladják és nyílt demonstrációkon keresztül követeljék az elnöktől állásfoglalást.

nan büszkeségét kissé megtörte... Megőrültél! kiáltja. A klaper fiát az én leányomnak? Te szerencsés len! Smelke nem várta a további kifakadást, elment, de másnap megint ott van és hosszú töprengés után Reb Jochanan egy délután Smelke után küld. Másnapra meg is van a handschlag.

Közben azonban a pészach futó lépésben közeledik. Minden zsidó házban lázasan, boldog izgalommal készülődnek fogadására. Gyönyörűséggel gondol mindenki a küszöbön levő széder estre, amikor rég elporladt ősök csodálatos történetei elevenednek meg a gyertyalángok fényében és a hagyományos melodiák, a dallamos imádságok elfeledtetik a köznapit élet bajait, viszontagságait. Reménységgel, bizalommal telik meg minden zsidó szív, minden zsidó lélek...

A Malkeli kézfogója után, Reb Jochanan is, mintha kissé felvidult volna. Derültebb, élénkebb lett az arca. Gyermekének küszöbön álló menyegzője annyira lefoglalta, hogy minden másról megfeledkezett. Arról is, hogy itt a pészach és bizony nincs még semmi. Chave asszony is boldog. Látva, hogy férje végre teljesíti magát a sok mindenféle keserűségek. Pedig hiányzik a legszükségesebb és kiállításal a helyzet...

Zevülin minden nap többször ellátogat menyasszonyához. Reszkető szeretettel csügg Malkelin. Ha közelében van, csak nézi, bá-

Március 18-án a nemzetközi Bne Brith páholy Alfred M. Cohen elnök vezetésével küldöttséget menesztett a washingtoni Fehérháza, amely Roosevelt elnöknek egy 250.000 aláírással ellátott petíciót nyújtott át, amelyben kéri, hogy az USA kormány adjon hangot a német kormány előtt annak, hogy az Egyesült Államok lakossága és az összes civilizált népek mélyen elítélik a németországi zsidóság jogfosztását és üldözését.

Rendkívül nagy hatást keltett, hogy a Bne Brith petíciójához az amerikai politikai élet számos tekintélyes keresztény személyisége is csatlakozott, közöttük több volt és jelenlegi kormányzó, polgármesterek stb.

Az amerikai zsidóság élénk érdeklődéssel várja Roosevelt választását a tömeges zsidó petícióra.

Az antiszemitizmus ellen!

Varsó. A lengyel szociáldemokraták hivatalos szócsöve a „Robotnik” bejelent, hogy a párt harcot kezd az antiszemitizmus leküzdése érdekében. Lengyelországban sohasem hágott még ilyen magasra az antiszemita izgatás, írja a Robotnik, mint manapság. Hitler győzelme a zsidók ellenségeit minden államban felbátorította és teltre készítette. A kormány nyilatkozatokon kívül semmit sem tesz ennek a mozgalomnak elfojtására. A szocdem párt is mindeddig keveset törődött az antiszemitizmussal való küzdelemmel. Ez súlyos hiba volt. Lengyelország egész munkásosztályának sikra kell szállani az antiszemita barbarizmus ellen, hogy még gyökereit is kiirhassák ennek a fekélyes kornak a lengyel talajból. Hogy a lengyel szocdemek csak most ébredtek fel és eszméltek rá az antiszemitizmusra, az nem véletlen. Kétségtelen tény, hogy a lengyel szocdem párt sorai is megváltak és nyilván még ma is meg vannak fertőzve az antiszemitizmustól és a beigért harc így semmiesetrem sem olyan megbízható, amelyre a lengyel zsidó tömegek nyugodtan támaszkodhatnak.

Szalóniki. Macedonia fő kormányzója, Philip Dragoumis megbeszélést folytatott az általi főügyésszel, valamint a kormány sajtófőnökével az antiszemita sajtó izgató magatartása miatt, amelyen többek között a kormányzó a következőket mondta: A kormány nem fogja tűrni, hogy a lapok a zsidó és keresztény lakosság között elégedetlenséget szítsanak. Különösen néhány lap izgatásait itéljük el a görög lakosság egy része ellen, amelyet mi igen értékes elemnek tartunk, egy erkölcsileg, mint gazdaságilag az ország fejlődése szempontjából. Ha ezek a sajtóorgánok nem fogják megérteni figyelmeztetéseinket, úgy türelmünknek rövidesen vége szakad és következni fognak a megtorló intézkedések.

mulva s csodálkozik, hogy miképpen élhetett eddig nélküle. Egy délután — egy-két nap volt ünnep előtt — amikor Zevülin belép, Malkeli kifut a szobából. Egy pár perc múlva visszatér, de máskor ringó alakja most fáradt, kimerült és szeméit söiét karikák övezik. Zevülinnek — amint így megpillantja — elszorul a szíve... nem akar terhére lenni rossz kedvében menyasszonyának és szóltanul távozik, azonban éles eszével e pillanatban mindent átlát...

És másnap Chave asszony gazdag bőkezűséggel irányítja a pészachi előkészületeket, mint egykor a jó időkben...

Beáll a várva-várt pészach. Ünnepi disztólve kipirult arccal ül mindenki a széderhez. Reb Jochanan magára ölti a kített, hóféhér, arannyal himzett sapkát tesz a fejére és félig fekvő foglal helyet a kipárnázott divánon. Hirtelen elsötétül az arca. Amikor Chave asszony kinn a konyhában foglatotoskodik, magához vonja Malkelit. Gyermekem! szól tompa, megváltozott hangon. Honnan került elő mindez? — és a gazdagon terített asztalra mutat. Malkeli elsápad.

— Miért kérde apám? — szól tetetett közönnyel. Hiszen Te adtad... Tied minden, ugy mint mindig?

— Nem! — válaszol Reb Jochanan. Én nem adtam, nekem nincsen már semmim!... Közben visszatér Chave asszony és se-

A „szabad” Svájcban szabadon uszhatnak a zsidóság ellen

A svájci zsidóság hosszú ideig nem akart abban hinni, hogy a világ zsidóságának sorsa — az ő sorsa is. Mint a szabad Svájc-szabadság polgárai, szilárd meggyőződéssel hittek abban, hogy az antiszemita agitáció nem veheti meg lábát az országban. A svájci zsidóság odáig vitte ezt a konzekvenciát, hogy teljesen elmerült az asszimilációban és idegenül állott a zsidóság nemzetközi megmozdulásai előtt. Amikor éppen Svájcban összejöttek a világ minden részéből a zsidó tömegek képviselői, hogy a nácskozzanak a nemzetközi zsidóság sorsáról éppen a svájci zsidóság képviselői hiányoztak valamennyi kongresszusról. A változás azonban törvényszerűen itt is be kellett következnie... A német horogkeresztes agitáció itt is működésbe lépett és védelmi állásba kényszerítette a zsidóságot. A szabad Svájc zsidósága megdöbbenve figyeli tehát most hogy az antiszemita demagógia mennyire megtalálta a „szabad” és „független” hazá szívéhez az utat. Ime, hogy mennyire:

Genéből jelentik, hogy egy zürichi zsidó ügyvéd néhány hónappal ezelőtt felfelentést tett az ügyészségen a svájci nemzetiszocialista hivatalos lap, a „Der Eidgenosse” ellen, amely cikkeiben ilyen kitételeket használt: „A zsidóság egy szervezett bűnöző társadalmat képez. Minden zsidónak el kell pusztulni!” „A népek el kell tüntetése a történelem színpadáról ezt a bűnöző társadalmat” stb. A felfelentés panaszában kifejtette, hogy ő, mint zsidó, a cikkben foglaltak miatt, sértve és veszélyeztetve érzi magát és kéri a 91 § alkalmazását, amely tiltja minden faji és felekezeti izgatást és bünteti az állampolgárok ellen irányuló sajtóvétséget.

Summa sumárum: Az ügyészség elutasította a keresetet. Természetesen hosszasan indokolja álláspontját, hogy a törvényesség látszatát megőrizze, de ezt sehogysem sikerül elérnie. Különösen azért érte a zürichi ügyészség ítélete érzékenyen a svájci zsidóságot, mert a berni hitközség is most nyújtott be az ügyészséghez egy kollektív felfelentést ugyan csak a nemzetiszocialisták antiszemita izgatásai ellen. Félt tehát, hogy a zürichi ügyészség határozata elvi jelentőséggel fog bírni és a jövőben bírói uton nem lehet majd kollektíven fellépni az antiszemita izgatás ellen.

Bizonyos azonban, hogy a zürichi ügyészség ítélete annyit el fog érni, hogy a svájci nemzetiszocialisták zsidó-ellenes izgatásai ugy szóban, mint írásban, lendületet vesznek és sok szomorú, nehéz napot fognak még szerezni az asszimilációt lassan likvidáló svájci zsidóságnak.

gütségére siet Malkelinek. Megnyugtatni véli férjét azzal, ha elmondja, hogy Zevülin, leendő gyermekük ajánlotta föl a szükséges pénzkölcsönt. Reb Jochanan arca krétafehérré válik. Nem szól semmit. Elgondolkozva bámul bele a levegőbe, azután feláll. Alakja megnő, kiegyenesedik. Fehér halotti köntösében úgy néz ki, mint valami tulvilági jelenség. A szédertálat magasra emeli és rekedt szaggatott hangon kiáltja: Ho lachmo anjo! Ez a szegénység kenyere... hirtelen elakad hangja. Megtántorodik és a talat csörömpölve ejti ki kezéből, élettelenül esik össze. Chave asszony sikoltva ugrik hozzá, dörzsöli, élesztgeti sikertelenül... Malkeli egy pillanat alatt orvossal tér vissza. Reb Jochanan kissé magához is tér. Tekintetét körül járhatja a közben emberekkel megtelt szobában, valakit keres... Zevülin megéri. Könnyes szemekkel áll ágya mellé. A haldokló magához vonja, megfogja kezét és görcsösen szorongatja, azután elereszti... örökre...

Az asztalon a hagadah nyitva maradt. Átlapozódott egy helyre, ahol ez áll: „Vhü scheomdo laavoszénü velonü” és ő aki melénk állt és őseink mellé... Odakünn valaki elkiáltja hosszú elnyújtott siránkozó hangon — Reb Jochanan is nischitu! Reb Jochanan nincs többé! Azután elcsendesül minden, csak Chave asszony jajveszékélése süvit bele rémesen, szívethasítóan az éjszakába...

Megmozdul a zsidó világ a petíció érdekében

Dacára annak, hogy a Cionista Világszervezet Executívája hivatalból rosszaságát fejezte ki a petíciós mozgalommal szemben, a folyamatot nem lehet feltartóztatni. Ami a néplélekből fakad, az ellen hatalmi szóval egyellen kormány sem tud huzamosabb ideig szembe szállani. Főleg akkor nem, ha az a „kormány” nem bírja a nép bizalmát. Ki meri azt állítani, hogy a mai Executívé, amely nem más, mint egy párt-vezetősége, bírja a világ zsidóságának bizalmát? Ezt talán ők maguk sem hiszik el. Nem lehet pártországot építeni, mielőtt az ország meg volna. Ez az elgondolás mind jobban urrá lesz a világ cionista közvéleményében.

A petíciós mozgalom mind jobban terjed. Legutóbb Kosiceről kaptunk egy három nyelvű plakátot. Lapunk legutóbbi számának melléklete, amely a petícióról szólt az összes utódállamokban nagy felűnést keltett. Csehszlovákiában csak erősödött a mozgalom és érdekesnek tartjuk a plakát magyar szövegét itt közölni:

„Milliók szavazatokra támaszkodó pártok félrevezetett és elvakított tömegei félmillió zsidót ítéltek éhhalálra Németországban. A gyűlölségből eredő tévtanok ragálymódjára terjednek és veszedelmes mozgólódások előjelei mutatkoznak mindenfelé. Válságok és szenvedések szakadatlan láncolata a zsidóság mai élete. A gyűlölség tüzes csóvájának kormos pernyéje hull állandóan a zsidóságra.

A mai vigasztalan helyzetben minden zsidónak, aki érzi a közösség parancs szavát, a kötelessége, hogy helyt álljon hite és nemzete mellett és keresse a segítséget a borzalmas erővel szemben, amelyeknek uralomra jutása népvándorlásra kényszeríti a zsidóság tízezreit.

Még a kulturállamokban is ingatag talajra épült a zsidóság hegyzete. Csak egy hely van ma az egész világban, ahol a zsidók nagyobb tömegben és a biztonság érzésével telepedhetnek le és ez a tágabb értelemben vett Palesztina. Az ősi földdel való kapcsolat, a visszatérés az őstermelő foglalkozásokhoz az egyetlen, ami a zsidókérdést nyugvóponttra hozhatja.

A zsidó nép tragikus sorsában Palesztina az egyetlen menetsvár! A Balfour-deklaráció és a san remoi szerződés nemzetközi jogalapot nyújt arra, amihez az üldözött zsidóságnak az emberiesség és erkölcsi törvény alapján is kétségtelen joga van: megválni a lábát az ősi szentföld talaján.

A humanitás és az erkölcs elleni támadással ér fel tehát minden megatartás, amely a zsidó bevándorlást és a földvásárlást Palesztinában és Transjordániában mesterséges módon korlátozni igyekszik. Angliának mint mandatárius hatalomnak nem szabad vétenie a nemzetközi jog és az erkölcsi törvény parancsai ellen. Ha pedig ezt megteszi, úgy a világ minden zsidójának össze kell fognia, minden kultürembert fel kell világosítani, minden államot meg kell mozgatnia, hogy érvényesüljön a nemzetközi jog és a humanitás elve: Jordán mindkét partján meg kell teremteni a Zsidó államot, amely védelmet és biztonságot ad az üldözötteknek és amely a kultüremberiség egyik égető problémájának megoldását jelenti.

Minden zsidónak és minden kultürembernek össze kell fognia, hogy ezt tudásra adja a világnak és Angliának. Erre a legmegfelelőbb út, ha minden zsidó részt vesz a zsidó nép petíciós mozgalmában! Az izr. anyahilközség nevében: Dr. Kabos Ármfn s. k. hilközségi elnök. A zsidó petíciós liga előkészítő bizottsága: Dr. Garai S. dr. Lövi J. dr. Weiser E. dr. Gottsmann L. Reismann Mór, dr. Zlattner O.”

Érdekesnek tartjuk emiatt megemlíteni,

hogy a fargu-mureși Zs. N. Szövetség elnökséghez a Brit Trumpeldor parancsnoksága hosszabb beadványt intézett, amelyben előbb részletesen kifejti álláspontját a világszervezet executívájának revizionista ellenes tendenciájával szemben. Kritizálja az Executive párt-beállítottságát és ideológiai vitát kezd. Majd a Siltan Betár nevében az alapok elleni bojkottot jelenti be. Ezt mi már tuzásnak látjuk és szomorunak, hogy a testvérharc ennyire el fadjuljon. Ma 28 kén működik Transylvániában és amint írják, ugyanez a szaporodás jellemzi a mozgalmat Csehszlovákiában, Lengyelországban és Amerikában is.

A fargu-mureși revizionisták megalakították a Kadima szervezetüket is, a zsidó iskola nagytermében. A gyűlést Klein Izsó vezete be, majd Gruber főkéntor, majd Berner Róza tartottak előadást. A gyűlés a Betár himnusz eléneklésével vette kezdetét és a Hatikva hangjaival végződött. Elnökké Klein Izsót választották meg.

— Ujra antiszemita kilengések voltak Tuniszban. Párisból jelentik: Az elmúlt héten újra éles antiszemita zavargások voltak Tuniszban. Egy csoport felizgatott munkanélküli behatolt a zsidó-negyedbe és meg támadta a zsidó házakat és üzleteket. Hasonló kilengések voltak Sideboudhidban is. A hatóságoknak az a benyomásuk, hogy tervszerűen megszervezett izgatással állanak szemben és ebben az irányban kezdték meg a nyomozást is.

— Németországban felmentik a zsidó tanulókat a szombati iskolakötelezettségek alól. A birodalmi közoktatásügyi minisztérium körrendeletet bocsátott ki az összes iskolák igazgatóságához, amelyben rendezte a zsidó tanulókat szombati és ünnepparti iskolalátogatásának kérdését. A rendelet így szól: „A zsidó és adventista gyermekekre szombaton és ünneppartokon a következő egységes szabály érvényes: a zsidó gyermekek ujjévkor két napig, az engesztelődés napján 1, sátoros ünneppart 2, a záróünneppart 2, peszachkor az első és az utolsó 2-2 napon és sevuothkor 2 napig maradhatnak el az iskolákból. A szombati napokon a szülők kérésére felmenthetők a zsidó és adventista tanulók az iskola látogatása alól vagy pedig az istentisztelet idejére kaphatnak felmentést. Aki ezzel a joggal nem él, az a teljes tanterv szerint kell, hogy végzze tanulmányait, szombaton is részt kell vegyen az iskola minden munkájában. Az ilyen mulasztásokból adódó következményekért az iskola nem vállalhat felelősséget.”

— Meggyilkoltak egy zsidó házaspárt Keletgaliciában. Varsó. Potaczysko faluban az elmúlt héten gyilkos merényletet követtek el Salman Feingold metsző és Malka nevű felesége ellen. A vizsgálat megállapította, hogy a tragikus sorsu házaspár lakásából semmi sem hiányzik, amely arra enged következtetni, hogy a gyilkosoknak antiszemita mólvimuk vannak a hátterébe. — Czypovice faluban Lipa Sternberg zsidó kereskedőt ugyan csak halállal feyegelték meg ismeretlen tettesek, amenyiben 14 napon belül nem hagyja el a helységet.

— 20.500 lélek él a Zsidó Nemzeti Alap földjein. Jeruzsálem. A Keren Kajemeth jeruzsálemi irodájának hivatalos jelentése szerint 1933 szeptemberében a Nemzeti Alap földjein 20.500 zsidó lélek élt. Ezekből 8900 narancs, 5500 gabona és 4000 kertészgazdaságot folytató, míg 1300 különböző munkaadgokban volt foglalkoztatva. Ugyancsak a fenti időpontban a K. K. L. 1.341.347 fával rendelkezett, amelyekből egyedül a Balfour erdőben 395.000 fát ültetett.

— A horogkeresztes német zsidók. Berlin. A „német nemzeti zsidók” gyűlést hívtak egybe Berlinben és a termet, amelyben a gyűlést megtartották, kampóskeresztes zászlókkal díszítették fel. Az egybegyűlteket előtt dr Marchel és dr Max Neumann fejtették ki a német nemzeti zsidók programját. A terem zsufolva volt és egyenruhás rohamosztalagosok is megjelentek mint vendégek, Dr Neumann élesen kikelt az árjatorvény ellen, amely nem oldja meg a zsidókérdést. Ezt a kérdést sokkal inkább oldaná meg egy olyan törvény, amely különbséget tenne „német zsidók” és „idegen zsidók” között. A német nemzeti zsidók ilyen értelmű törvényjavaslatot nyújtottak be a kormánynak. A német zsidók nem akarnak külföldi palesztinaiak lenni. Neumann ezután élesen támadta dr Joachim Prinz főrabbi „Wir Juden” című könyvét és a német zsidók kultúrszövetségét. A zsidó frontarcosok birodalmi szövetségének pedig szemére hányta, hogy nincs sem tiszta német, sem tiszta zsidó programja és tagjainak nagy része nem is frontarcos. Végül elénekelték a szövetség himnuszát, melyben többek között ez a mondat áll: „Mit érdekel bennünket Zion hazugsága és csalása?”

— Zsidó egyetemi tanár bántalmazták a lengyel nemzetiszocialisták. Varsó. — Néhány nappal ezelőtt prof. Handelsheim ot, a varsói egyetem zsidó tanárát ismeretlen nemzetiszocialista tettesek megtámadták és súlyosan bántalmazták. Ez az inzultus is annak az antiszemita atmoszférának a következménye, amely már hetek óta nyugtalanítja a varsói egyetem zsidó hallgatóit és, amely több ízben heves összefúlésekhez vezetett. Az egyetem rektora elrendelte a főiskola bezárását. A rendőrség hat antiszemitát vett a zavargásokkal kapcsolatban őrizetbe és lezárta a nemzetiszocialista főiskolai hallgatók összes nyilvános helyiségeit.

GYAPJUIPAR R.-T.

TIMIȘOARA

A legdivatosabb női és férfi szövetujdonságok, kötött és kötszövött árúk, fonalak, szallagok a legolcsóbb áron az összes fiókokban és »Serilana« elárusító helyeken

Megbízható Sel-Peszach cukor

az idén az Orth. Központi Iroda felügyelete alatt kizárólag csak a „DANUBIANA” romani cukorgyárban lett előállítva

Címe: „DANUBIANA” Fabrica de Zahăr, București I., Str. Calmatei No. 7.

Az orth. Rabbikollégium döntése szerint csakis olyan cukrot szabad a Peszach ünnepre forgalomba hozni, mely az orth. központ felügyelete alatt készült. Azon kereskedő tehát, ki más gyárból származó cukrot forgalomba hoz, elvesztette rituális tekintetben megbízhatóságát és tilos tőle bármely peszach-árut vásárolni.

Az Orth. Központi Iroda

Fertőzéstől óvja
bőrét táplálja

Szt. László fertőtlenítő
toilet szappan

A szinesek és a fajteoria

Kezdetben vala s fajteoria, amely nem ismeri csak árját és számítását, annak is leg-tisztább germán és legalacsonyabb „zsidó” képviselőit. De, mint minden elmélet, amelynek kezdete van és fejlődésen változásokon megy keresztül, mignem elnyeli a megsemmisülés és feledés homálya, úgy a fajteoria is sok szép változáson ment keresztül. Ha épen még nem is került az enyészet hulladombjára.

Amidőn tehát a fajteoria elindult világ-hódító útjára a német „nemzeti forradalom” óvóváltójából, még volt rajta némi tudományos máz, kendőzés, doktrina, elmélet, meg meggy-más, amely sorompóba állította az összes lélektani meghatározásokat, hogy aztán tiszteletadónan vegye le az elhunyt nagymamák előtti süvegét... Az idő azonban — sajnos — mindent kikezd és nem kimélte a fajteoriát sem. A fajteoria rövid idő alatt rendkívül marcos lett és lenézet minden sárgát, feketét, rézbőrűt, egyszóval minden sötét árnyalatot. Csakhogy épen ebben az időben érkezett el Nippon fiaihoz is a fajteoria, akik szintén lekopirozták ezt a „tisztelőtreméltó” tanít, amely csak annyiban szenvedett változást, hogy sárga követők az árja faj alacsonyrendűségéről beszéltek. Pontos híradások nem érkeztek arról, hogy miként vélekednek erről az amerikai rézbőrűek és a bengáli fekete törzsek, valószínű azonban, hogy nem maradnak szines-sárga testvéreik mögött... Az örök változás azonban tovább marcangolta a fajteoriát... Németországban rájöttek ugyanis arra, hogy nemcsak szűk hádjukban vannak zsidók és az árja főkének messzi vidéken is piacra van szüksége, tehát némi korrekúra után újabb formában hozták nyilvánosságra a teóriát... Most már épen ott tartanak, hogy nem beszélnek általában a számíták alacsonyrendűségéről, mert számíták az arabok is, nem beszélnek többé antiszemizmusról, mert ez tévedéshez vezethet, sőt törölni akarják a „nem-árja” kifejezést is, amely tudvalevőleg nem épen hízog formában a szinesekről ad jellemrajzot... Végre, hogy idáig is elérkeztünk. Itt már legalább világosan látszik, hogy miről van szó. Hogy semmi többről, minthogy az árja törvény és a fajteoria csak elméleti fegyver és erkölcsi igazolása a zsidóellenes barbarizmusnak. De mert ez már világosan és leplezetlenül beigazolódik, nem jelent többé a fegyvert és a teória elveszti „erkölcsi” bázisát. Elveszti kült nősen akkor, amidőn a „Harmadik Birodalom” urai pénzsóvárgásokban annyira levetkőznek a világ ítélőszéke előtt, hogy már zsidókat is árjának neveznek ki, ha lefizetik az obulusokat... Ennyi és ennyi az ára, hivatalos nyugta és árja diploma... A szíven indult elmélet tehát ide-érkezett... Hítvány aranyért eladják nemzeti becsületük legragyogóbb díszét — az árja származást. A szinesek, a sárgák, rézbőrűek és bengáli négek, pedig örülhetnek! A fajteoria megkegyelmezett nekik, a germánok testvéreiknek fogadták őket és eljő az ideje annak is, hogy bőrük is kivilágosodik, ha épen a náci apostolok ezt így akarnák... Csak a zsidóké nem világosodhat meg sohasem. Az ő bőrük örökké „fekete” marad...

A ROMÁN RIVÉRIÁN

CARMEN SILVÁN

a Constanța melletti kies fekvésű tengerparti gyógyfürdőn és üdülőhelyen, ahol az angol-kóros gyermekek és reumatikus bajok gyógykezelése legjobban bevált. 1934 május 1-től megnyitom a legszebb helyen fekvő orih. כשר és komforttal berendezett pansiómat a „MÁRIA VILLÁ”-ban, ahol a legjutányosabb árak mellett családias otthonnal t. vendégeim rendelkezésére állok.

Tisztelettel MÁRK SÁMUEL

A pansió a fürdő strandjának és kaszinójának közvetlen közelében fekszik.

Jelentkezések:

Grossmann vendéglő Constanța Str. Traian No. 15.

A fogak legnagyobb veszélye: a tisztatlanság!

Mily könnyű azonban a fogak tisztítása és épségbentartása KALODONT-fogkrém segítségével! A dusan habzó KALODONT-fogkrém eltávolítja az ételmaradékokat és baktériumokat.

Tehát: reggel és este — KALODONT!

A HABZÓ FOGKRÉM

A német bojkottakció nem enyhül

Akik azt mernék mondani, hogy unják már a németországi börczalmakat, azoknak csak egyet juttatunk eszükbe: hogy sajnos a németek nem unják. Újabb bojkott-terror hullámozik át a nagy birodalmon. Nürnbergben óriási transzparensek kiáltják a nézők szemébe: „Ne vásároljatok zsidóktól.” Százszáznyi röpcédula forog közkézben. „Aki zsidóktól vásárol, árulója a német népnek!” Hildesheimban butorkocsik mennek végig az uccákon, amelyre plakátokat akasztottak: „A mi nemzetiszocialista programunk az, hogy csak azok tartoznak a német néphez, akikben német vér buzog. Zsidók nem lehetnek németek. Vásároljatok csak németektől!” Gunzenhausenben (Bajorország) a zsidó kereskedők kirakatait bezuzták. Schweinburg kerületben is igen heves a bojkott-akció. A nürnbergi náci párt röpcéduláján többek között ez áll: „Aki zsidóktól vásárol megérdemli, hogy fölakasszák. Minden zsidó gazember!” Amellett hivatalosan nem szabad gazdaságilag üldözni a zsidókat, de az ilyen megnyilvánulások ellen sem tesz semmit a kormány. Március 23-tól április 7-ig,

tehát a husvétli szezon idejére Darmstadtban és sok más helyen is külön szervezett bojkottakció indult meg a zsidók ellen.

És amikor ezt a sok borzalmat szomorú és fájó szívvel olvassuk, akkor keserű szívvel már csak nevetni lehet azon, amit a „Stürmer” ír. Ez a gaz organum most nem ír egyebet, minthogy Ausztriában a legutóbbi polgárháborút a zsidók inszenzálták. Ez azért volt szükséges, hogy a zsidók megrendezték, mert a megölt „árják” állásait olyan zsidókkal akarták betölteni, akik Németországból elmenekültek. Tehát a zsidók csinálták ezt is, írja a Stürmer. Maholnap azt is közli majd, hogy Dollfus is zsidó, vagy ha nem, hát átengedi helyét egy zsidónak. Így szédítik a világot. Ilyen kézfogható hülyeséggel. És a német sör polgár ezt mind beszédi. Ezt a világraszólóan aljas kulférgézést. És ezek után követelik az egyenjogúságot a németek. Akik így tudnak hazudni, akik így tudnak rágalmazni, akik így agyon tudnak nyomorítani százezrenyi polgárt, akiknek egy a bűnük: hogy zsidók!...

Újra homloktérben a biro-bidsáni kolonizáció?!

A Németországból menekült zsidóság letelepítése érdekében a Népszövetség protektorátusa alatt álló bizottság, amelyet az amerikai MacDonald vezetése alá helyeztek, min ismeretes eddig még semmit sem tett feladatának betöltése érdekében. Tervek merültek fel, amelyet népszövetségi recept szerint bizottságok tanulmányoztak, mignem a zsidó szervezetek által adományozott súlyos milliók, elusztak adminisztrációs kiadásokra. Jellemző azonban a felmerült tervekre is, hogy mindent tekintetbe vettek, mindennel számoltak, csak épen a legkézenfekvőbb megoldáshoz: a zsidó Palesztinához nem jutottak el. A népszövetségi segélybizottság nem irányított egyetlen zsidó menekültet sem Palesztinába, noha maga a Népszövetség adta a mandátumot Angliának azon feltétellel, hogy ott zsidó nemzeti otthont létesítsen.

A németországi zsidóság tragikus sorsa tekintetében most aztán újabb „tervek” merültek fel, Newyorkból jelentik, hogy ott egy zsidó komité alakult a németországi zsidóságnak Biro Bidsánban, a leendő szovjetországi zsidó köztársaságba való letelepítése érdekében. Lord Marley, angol politikus nagyon optimistán ítéli meg a helyzetet. Azt állítja, hogy Szovjetország kész és alkalmas arra, hogy nagyobb zsidó tömegeket magába fogadjon. Így aztán — fejezi be a lord — végre a 2000 év óta aktuális zsidó kérdés megoldást nyer. Ezt

azonban nemcsak Marley, az angol lord állítja, hanem így beszél Felix M. Warburg, a zsidó bankár is. Sőt maga Felix Warburg a kezdeményezője és alapítója a biro-bidsáni komiténak is. Warburg nyilván nagyon szerefné már a „zsidó kérdést” likvidálni és a távolkeleti Amurmentére kitelepitni a német emigráns zsidó tömegeket. Ez a terv és gondolat egyenes folytatása annak a politikának, amelyet az amerikai zsidó nagypolgárság már évek óta folytat azzal, hogy míg az orosz telepítési akciókra nehéz milliókat áldoz, addig a palesztinai kolonizáció számára csukva maradnak zsebeik. Jellemző azonban, hogy Warburg a népszövetségi segélybizottságban is hangulatot csinált a zsidó tömegeknek Palesztinába való kitelepitése ellen.

Ezzel egyidejűleg érkezik az a moszkvai jelentés is, mely szerint az orosz kormány több millió rubelt szavazott meg az amurmenti zsidó kolonizáció céljaira. Egyben felszólítja a külföldi zsidóságot, hogy a szovjet orosz zsidó kolonizáció céljaira adományokat jegyezzenek. Oroszország tehát a zsidó körök jegyzéseire is számít. És Warburg, aki a kibővített Jewish Agency tagja bőkezűen fog jegyezni. Ez azonban nem fogja őt akadályozni abban, hogy a Jewish Agency tanácskozásain ne beszéljen majd nagyképpen a zsidó Palesztina építéséről...

A varsói angol követ megtagadja a turistáknak a palesztinai beutazási engedély megadását

Varsó. — A lengyelországi cionista körökben élénk nyugtalanságot keltezt az a hír, hogy az angol követség visszautasította 150 zsidó turista beutazási kérvényét, minden indokolás nélkül. A kérvények elutasításának semmilyen törvényes alapja nincs, mert minden egyes turista lefizette a kötelező 60 font kauciót. A konzulátus azonban érthetetlen okok folytán nem fogadta el a kauciót és mereven elzárkózott az engedélyek kiadásától.

Illetékes körök nem tartják valószínűnek, hogy az angol követ saját kezdeményezéséből cselekedett volna és minden valószínűség arra mutat, hogy felsőbb utasítást követ ezzel az újabb „zsidóellenes“ megszorítással. Nem elég, hogy horribilis összeg letételére kötelezik a turistákat, a jelentékeny összegű költségeken kívül, ennek teljesítése után is, teljesen jogtalanul, saját rendelkezéseiket sem akceptálva, eltiltják a zsidó turistákat a palesztinai beutazástól.

A lengyel cionista körök a legnagyobb felháborodással kommentálják az angol követ megtagadását. Valóban, ha Anglia ebben a mederben folytatja palesztinai politikáját, akkor rövidesen elérkezik az idő, hogy a nemzetközileg biztosított zsidó nemzeti otthonba, csak „keresztényeknek“ és „árjáknak“ adnak majd beutazási engedélyt.

Az emigráns spanyol zsidóság utódai megkapják a spanyol állampolgárságot

Barcelona. — A szefard zsidóság az új spanyol köztársaságban eddig nem sok örömet talált. Mindaddig az új zsidó bevándorlókat, akik főként Szalonikiból és Törökországból vándoroltak ki és telepedtek le Barcelonában, mint idegeneket kezelték. Az ott-tartózkodási engedélyüket nagy összegekért vásárolták meg. A legutóbbi zavargások azonban teljesen tarthatatlanná tették a helyzetüket: a monarchisták és katolikusok forradalmárokat látnak bennük, a szociálisták viszont reakcionárokat.

Röviddel ezelőtt azonban Katalonia kormányzótanácsa igen fontos elvi jelentőségű határozatot hozott, amely talán kezdetét jelent a zsidók polgári egyenjogúsításának egész Spanyolországban. A határozat értelmében a szefard zsidóság, az egykori spanyol emigránsok utódai, visszakapják spanyol állampolgárságukat és ezzel együtt a teljes polgári jogukat is.

Ez a határozat egyébként igen drámai körülmények között jött létre. Néhány héttel ezelőtt ugyanis Barcelonába jött egy 12 tagú szefard család Kavalából (Görögország), aki beutazási vízummal rendelkeztek Portugáliába. A családnak azonban időközben elfogyott minden pénze és így kénytelenek voltak Barcelonában maradni. A rendőrség őrizetbe vette a családot és a polgári bíróság elé állították valamennyit. A család feje a bíróság előtt elmondta, hogy az ősei Spanyolországban éltek, sőt ő még ma is spanyolul beszél. Az is lehetséges azonban, folytatta, hogy a bíróságon sok ezer zsidó hagyta el ősei hitét és vette fel a keresztiséget. A bíróság nem tudott dönteni a rendkívül kényes kérdésben és az ügyet a kormányzótanács elé utalta. Ezután született meg a fenti elvi határozat, amely így végre pontot tett a spanyol zsidóság hányatott sorának erre a kérdésére.

Ennek a határozatnak nyilván további eredményei is lesznek, amennyiben sok szefard zsidó igyekszik majd visszaköltözni Spanyolországba. Le kell azonban szögeznünk, hogy Katalonia kormányzótanácsának elvi határozata csak elméleti jelentőséggel bír, mert a gazdasági viszonyok és politikai helyzet semmi kedvező kilátásokat nem nyújtanak az esetleges bevándorló szefard zsidó tömegeknek.

Die Geburt der Thräne

Die Schöpfung war vorüber! — Das Paradies verloren!
Das erste Menschenpaar, — zum Erdenleid erkoren, —
Unfähig zu ertragen, des Lebens schwere Last,
Genossen keine Ruhe, sie fanden niemals Rast.

Der zweite Sündenfall! — als dieser war geschehen —
Den Brudermörder Kain, befiehlten Schmerzen, Wehen,
Zerschmettern schien ihn fast, der schwere Gottes-fluch;
Zu hart drückte ihn nieder, des allmächts s'renger Spruch!

Sie flehten um Schutz und Gnade; Erbarmen vom
Himmelreich,

Sie baten den Erdenschöpfer: „Mach' uns des Herz
bald leicht!“ —

„Erlös' und befrei uns, vom weherfüllten Sehnen!“ —
Der Himmel sie erhörte; — und schuf sofort die ...

Thränen!

Samu Kepes.

Weizmann egységre szólítja fel a jisuvot

Jeruzsálem. Dr. Chaim Weizmann-t, a cionista világszervezet volt elnökét, a palesztinai zsidóság meleg ünneplésben részesítette Jeruzsálembe való érkezése során. A tiszteletére rendezett Keren Hajeszod mitingen Weizmann nagy expozét tartott. Mindenekelőtt a német zsidóság helyzetével foglalkozott és megállapítja, hogy az átlagos évi emigrációt 10 000 lélekre lehet becsülni. Foglalkozik a német zsidóság palesztinai elhelyezkedésének kérdéseivel, majd a jisuv problémáira tér át.

„A külvilág — mondotta Weizmann — feszült érdeklődéssel figyeli a palesztinai zsidó építés csodáit. A zsidóságot a jövőben nem aszerint fogják megítélni, hogy mit alkotnak Párisban, New Yorkban, vagy Londonban, hanem arról, hogy mit tesznek Palesztinában. Ha pedig a jisuv zsidósága között megisméllődnek a véres összetűzések és harcok, akkor joggal kiállhatják felénk: Ezredek óta azt mondjátok, hogy nem adtunk nektek, zsidók számára lehetőségeket, és ma, amidőn nem áll utjában semmi a fejlődésnek, magatok torlaszoltátok el az utakat. — Ma, amidőn az egész világon szomorú sorsban élnek testvéreink és mindenütt ellenséggel vagyunk körülveve, nem szabad, hogy az ellentéteket magunk között is kiélezzük. Mint egy ember, változtatni kell küzdenünk a béke, az egység és az építés érdekében.“

Vallásellenes kampány Szovjetországban

Moszkva. — Peszach előtti hetekben a jidis nyelvű kommunista sajtó éles vallásellenes propagandát fejtett ki, amint az már az évek folyamán szinte tradícióvá vált. A sajtó jelentéseket közöl az ország minden részéből a vallásellenes kampány állásáról, amelyből kétségtelenül megállapítható, hogy minden propaganda ellenére a széles zsidó tömegeket nem lehet megnyerni az atheista elveknek. Éppen azért a zsidó kommunista sajtó panaszkodik is, hogy a vallásellenes munka nem elég intenzív és az utóbbi időben sokat hanyatlott az agitáció, amelyből viszont a zsidó klerikális körök merítettek erőt saját befolyásuk kiterjesztésére. A lapok névszerint közlik azon zsidó munkások neveit, akik orra szólítják fel munkástársaikat, hogy a peszachi ünnep alkalmával ne dolgozzanak.

A szovjetsajtó hangsúlyozza, hogy téves bizonyos kommunista köröknek az az álláspontja, mintha már fel lehetne függeszteni a vallásellenes propagandát, mert még ma is a vallás a legerősebb bázisa a szocializmus ellenségeinek. Már Ros-Hasana és Jomkipur alkalmával egész kollektívák állították le a munkát és tartották meg az ünnepeket.

Különösen a minski „Oktibr“ támadja élesen a „zsidó klerikális ellenforradalmárokat“. Megállapítja, hogy a zsidó vallás apostolai mindaddig ott gyűlnek össze, ahol úgy hiszik, hogy leginkább részt lehet venni a szocialista építésben.

A szovjetsajtó hangjából kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy az utóbbi időben az atheista propaganda igen sokat veszített jelentőségéből és tömeg-befolyásából.

harisnyái a legjobbak és legtartósabbak.

Különlegessége az „AREKA“ matt selyemharisnya!

— Enyhe ítélet az októberi zavargások arab vezetőinek. Jeruzsálem. — A Jeruzsálemi bíróság az októberi arab zavargások 17 vezetője fölött mondott a napokban ítéletet, akik annak idején a zsidó földvásárlás és bevándorlás ellen izgatták fel az arab tömegeket. A bíróság a tünlelések szervezőit 5 hónaptól 10 hónapig terjedő kényszermunkára ítélte, de egyelőre kaució ellenében valamennyit szabadlábra helyezte.

Keresse fel a Levantei Mintavásárt Tel-Avivban!

A tel-avivi mintavásárra utazóknak kell megszerezniük elutazás előtt egy

állandó belépő-tiketett,

amely több különböző kedvezményre ad jogot. Ezek között a kedvezmények között szerepel egy ingyenes utazás is Palesztinában.

Információkkal szolgál a romániai vezérképviselő, a dr. A. Mibashan vezetésével álló

KEDEM

biroul de turism și voiaj

București, Strada Colței No 1., etaj 1.

Telefon: 3-2160

Erdélyi kizárólagos képviselőnk:

RAPID Informátor Cluj, Regina Maria 32.

ERDÉLYI BANKHÁZ BUCUREȘTIBEN

PAUL SZIGETI

az Anglo Internațional Bank volt igazgatója
Bucureștiben, Str. Lipscani 20 sz. alatt
bankházát megnyitotta

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

Vizhordó Cháim

— Pészachi Chaszid legenda. —

Irtá: MARTIN BUBER.

A berdicsevi rabbi Lévi Jizchak gondos lélekkel ügyelt arra, hogy minden zsidó szokást megtartsa és igyekezett a szokásnak értelmét és szellemét kölcsönözni. Valamelyik első széder estén emelkedett hangon beszélt, amely olyan volt, mint a hárfák zenéje. A rabbi elmondotta az asztali gyülekezetnek a régi történeteket és beszédéből szinte felkápáztak a keleti csillagok. Micrájim jelentette a lélek száműzetését, a Vörös tenger jelentette a száműzetésből való felszabadítást. Fáraónak építették a hatalmas városokat és a felügyelők véresre hajszolták őket. De a szabadulás nem maradt el, a csoda beérkezett, a világ dolgai megváltoztak, a lélek napja is felvirradt és a lélek száraz lábán ment át a Vörös tengeren. A rabbi lelkéből így fakadt föl a dolgok értelme és ez az értelem bevilágította az éjszakát. Az éjszaka csöndes lépésekkel elsuhan, az egybegyűltek pedig nem fáradtak el. Hajnali pirkadás jött és ekkor ők maguk, úgy érezték, hogy ez a titkok jele és azt hitték, hogy két szimbólum köszönti egymást: a caddik szava és a reggeli hajnal.

Amikor aztán vége lett a szédernek és rabbi Lévi Jizchak egyedül ült kicsiny szobájában, végig gondolta az éjszakát, amelyet hűvel ünnepelt és a szédert, amely zsidó szívek akaratából sarjadt föl. Szépnek és teljesnek látta azt ami megtörtént. És akkor így szólt az Istenhez:

„Te vagy otthona és fundamentuma az én életemnek, Ura vagy lelkem ragyogásának és úgy érzem, igazságosan szolgáltatlak ezen az éjszakán és a Te dicsőségedet lángdalokban hirdtettem.”

És megállott és magába mélyedve hallgatta élete kutja alól a hivatást. Am csak hallgatás volt a válasz. Ekkor a rabbi megijedt, mert sohasem történt meg vele ilyesmi. Összeszedte szíve érzéseit és gyors szavakkal szólt magában.

„Vajjon cselekedtem-e úgy, hogy méltón merülhettem kegyeid misztériumába? Nem emeltem-e föl a kovásztalan kenyeret úgy, mint pecséljét annak a vitának, amellyel a lélek vilázik körülöttem és nem ettem a keserű gyökeret úgy, mint a szenvedés növényét, a szenvedését, amelyet a lélek éretted hord és nem emlékeztem-e meg a pészachi bárányról, mint az áldozatok ama jegyéről, amelyet a lélek hoz Feléd?”

Ama hallgatás nem tört meg, mi sem változott. Ekkor a rabbi dadogva szólt tovább:

„Nem hívtam talán az éhezőket, hogy jönnének és ennének és nem hívtam talán azokat, akik vágyaik éhségében nem lettek táplálékra? Nem hívtam vajjon a szomjazókat, hogy jönnének és innának és azokat, akik a fölismerés szomjuhozásában vándoroltak és nem oltotta senki szomjukat? És vajjon nem jöttek a szellemek és nem ékeztek és nem ittak az én asztalom mellett?”

Am a hallgatás nem tört meg. A csönd mereven és zavartalanul uralkodott. Ekkor a rabbi szívében, mint a féreg beásta magát a boldogtalanság. Levette magát és megtört hangon kiáltott:

„Nem hirdtettem a Te munkádat, ó Megszabadító?!”

Ekkor életének fundamentuma alól fölébredt a szó, mint ahogy fölébred a föld ereje egy kései téli reggelén. És a szó beszélt:

„Miért dicséred önmagadat és miért mondd szépnek és teljesnek azt, amit cselekedtél? Valóban sokkal kedvesebb volt előttem Cháim, a vizhordó széderje, mint a tiéd.”

Ekkor a rabbi Lévi Jizchak reszketve és zavartan felemelkedett, egyúvé hivta tanítványait, házanépét és megkérdezte tőlük:

„Lakik-e ebben a városban valaki, akit „Vizhordó Cháimnak” neveznek? Ismeritek-e vajjon őt?”

Ők pedig egymáshoz sugdolkodtak. Az egyik tanítvány pedig kis vártatva így szólt:

„Ugy hiszem, van egy ilyen nevű ember a városban, de nem tudunk róla semmit. Azt sem tudjuk, hol lakik.”

Egy másik pedig hozzátette:

„Bizonyára egyike a tudatlanoknak és a

városnak a határán lakik, a szegények házái között.”

A caddik parancsot adott: „Menjete és keressétek fel és gyorsan hozzátok őt ide.”

Ők pedig mentek, hogy megkeressék.

Közben rabbi Lévi Jizchak föl és alá sétált szobájában és azon igyekezett, hogy visszaszerezze lelkének nyugalma. Bizonyára egyike ő azoknak az elrejtetteknek — mondotta önmagának — egyike a rejtett istenfiúknak, egyike azoknak, aki szolgál sorban élnek közöttünk és szentséges lényüket durva és paraszti életmódba rejtik és csak Uruk előtt tárulnak meg. Egyike ama harminchatnak, a láthatatlan világ caddikjainak, akik örökké megújulnak és akiket a világ örökké megújít.

A lélek azonban nem elégedett meg, elhárította őt és így szólt:

„Lehet, hogy egyike ezeknek, de mit láthatott, amit én nem láttam és milyen szolgáltatásai vannak, amiket én nem ismernék? És milyen mélységekben lakhatik, amelyben és is nem lakozom?”

Igy szólt hozzá a lélek. A rabbi azonban a nyugalma továbbra is megvetette és perlekedett a semmivel.

A tanítványok pedig végig járták a várost és kérdezősködtek Vizhordó Chajim után. Végül megmutatták a házat, odamentek és kopogtak az ajtón. Egy asszony kijött és kérdezte, mi a kívánságuk? Amikor megtudta, hogy kit keresnek, csodálkozott és így szólt:

„Igenis, Chajim, a Vizhordó az én férjem. De nem jöhet veletek, mert tegnap sokat ivott, most pedig alszik és ha felzavarnátok, akkor fáradtsága még jobban lekötne és nem fogja tudni felemelni lábait.”

Amazok így feleltek:

„A rabbi parancsolta!”

És odamentek hozzá és felrázták. A vizhordó pislogó szemekkel nézett rájuk, nem értette mi szükségük van nekik rá és vissza akart feküdni. A tanítványok azonban felemelték fekvőhelyéről, maguk közé vették és valóságos válaikon vitték a caddikhoz. A caddik helyet mutatott a közelében és amikor Cháim némán és zavartan körülnézett, a rabbi hozzáhajolt és így szólt:

„Rabbi Cháim szívem, mondja, mire gondolt, amikor a kovászos dolgokat összeseperte pészach előtt a házban?”

A vizhordó ostobán rá nézett, a fejét csóválta és így felelt:

„Uram körüljártam a összes szögleteket és összekerestem a kovászos maradékokat.”

A caddik tovább kérdezősködött:

„Mondja csak, rabbi Cháim, hogyan tartotta a szédert?”

Ekkor ugrált, mintha a vizhordónak a szemében és tagjaiban valami ébredne és puha esedező hangon szólt:

„Rabbi, megmondom önnek az igazat. Valamikor hallottam, hogy az ünnep nyolc napján tilos pálinkát inni. Emiatt tegnap reggel annyit ittam, hogy legyen elegendő nyolc napra. Végül elfáradtam és elaludtam. Feleségem felébresztett, de már este volt és így szólt hozzám: miért nem tartod a szédert úgy, mint minden zsidó? Mire én: Mit akarsz tőlem, elvégre én egy tudatlan ember vagyok, apám is tudatlan volt és honnan vegyem, hogy mit kell ilyenkor cselekedni? Én csak annyit tudok, hogy apáink és anyáink a fogságban éltek a cigányok között, de nekünk van egy Istenünk, aki kivette őket a szabadság völgyébe. Most pedig megint foglyok vagyunk, ezt tudom és azt mondom neked, hogy Isten megint visszaadja nekünk szabadságunkat. Most megláttam a ferített asztalt és láttam, hogy az asztalkendő fénylött mint a nap, három tányér állott rajta pászkával és tojással és egyéb ételnemével. Ott állottak az üvegek vörös borral. Ettem a pászkát és a tojást, ittam a bort, aztán adtam az asszonynak is enni és inni. Ekkor nagy örömmel szállott meg, felemeltem a boros poharat Isten felé és azt mondtam: Lásd Isten a te tisztelkedre ürítem ezt a poharat. Kérlek hajolj le hozzánk és szabadíts meg bennünket! Így ültünk és ittunk és örvendeztünk Isten előtt. Végül megszállozt a fáradtság, lefeküdtem és elaludtam.”

Ezt mondotta Vizhordó Chajim a berdicsevi caddik és tanítványai előtt, akik nagyon sokat megértettek immár a pészach szimbólumából.

Palesztinai hírek

A Vaad Leumi behatáron foglalkozik a munkakonfliktusok kérdésével. Egy speciális bizottság, melynek tagjai Samuel Shuchowizki, David Rames és Supraski, tervet készít elő a munkakonfliktusok kiküszöbölésére, mely tervet a zsidó nemzetgyűlés (Assefath Hanifcharin) legközelebbi ülészakán fogják be-terjeszteni. Rövidesen egy állandó választott bíróság létesítenek a munkások és munkaadók közötti konfliktusok kiküszöbölésére. A választott bíróság meghatározott irányvonalak szerint fog működni, a munkabéreket, a munkafelvételeket, megbízottságot stb. illetőleg. Minden munkaközponban munkahivatali állítanak fel, melynek tagjai proporcionális arányban a munkaadók és a munkások köréből fognak kikerülni. Az elnököt a Vaad Leumi központi irodája fogja kinevezni. A munkairodák a következő alapelvek szerint fognak működni: minden dolgozó zsidó embernek joga van a munkára, pártpolitikai hovatartozására és felfogására való tekintet nélkül, 2. a munkaosztás csak valamely szervezet és autoritativ munkahivatali munkahivatal közvetítésével történhetik. A központi munkairodának 9 tagja lesz, három munkaadó, három munkás, a további hármat pedig mindkét fél fogja megválasztani.

A napokban ünnepelte Meir Diezengoff telavivi főpolgármester 72 ik születésnapját. Ebből az alkalomból az egyik új városnegyedben uccát neveztek el róla. Az ucca a Diezengoff térről indul el a Yarkon folyóig nyulik.

Revizionista napilap Palesztinában. A „Palestine Gazette” legutóbbi számában közli a kormány engedélyét egy új héber napilap megindítására. A lap címe Hajardén lesz és mint a revizionista párt hivatalos orgánuma fog megjelenni. Szerkesztője Mordechaj Avnieli ügyvéd, a revizionista exekutive tagja. A hivatalos engedélyt Sohn Hathorn Hall, a kormány főtitkára irta alá.

1934 január 31 ig 2,341,746 fontra nőtt a palesztinai kormány költségvetési feleslege. A költségvetési év első tíz hónapjában (április 1 én kezdődik) a kormány bevételei 3,204,739 fontot tett ki, míg a kiadások 2,096,288 fontot. Ugy hogy egyedül ezen tíz hónapban 1,111,451 fontra rug a költségvetési felesleg.

A folyó szezonban az országból kiszállított narancsládáknak a száma február végéig a három és félmilliót érte el. A küldemények Angliába, Skóciába, Franciaországba, Németországba, Romániába, Görögországba, Bulgáriába, Hollandiába és Kanadába mentek.

A Jewish Agency executívájának védnöksége alatt Palesztinában egy új részvénytársaságot alapítottak 25.000 font alaptőkével, mely társaság a vállalkozásról tartozik gondoskodni. Kufurások, vízvezeték-csővek lefektetése a falusi telepítvényeken, ez a programja a társaságnak, melyet kereskedelmi alapon szerveznek. A társaság munkáját az executive mezőgazdasági osztályának szakemberei kontrollálják, azonban a társaság anyagilag független az Agencytól.

Abbas Hilmi, egyiptom ex kedivéje a napokban látogatást tett Transjordániában és bérbe vette a Char el-Chabad földterületet, amely Emir Adulah — magánvagyon. Mint emlékeztetés, az Emirnek még 1933 elején egy zsidó társaság ajánlatot nyújtott be a föld bérletét illetőleg, azt azonban annak idején visszautasította. Amint most hivatalosan is közlik, Abbas Hilmi a bérbevett földeken nagyarányú arab letelepítést akar megszervezni.

A belga cionisták az elhunyt Albert király emlékeztetésére, aki lelkes barátja volt a zsidó nemzeti otthon gondolatának és röviddel ezelőtti látogatást is tett Palesztinában és a legnagyobb elismerés hangján beszélt a zsidó építés teljesítményeiről, — egy élő emlékművet akarnak állítani. Gyűjtést vezettek ugyanis be a belgiumi cionisták körében, hogy Palesztinában egy Albert király erdőt létesítsenek a Zsidó Nemzeti Alap földjén.

A palesztinai zsidó ifjúság, mint ismeretes, egy „németellenes bojkottot” szervezett meg, amely az egész országban nagy hatást keltett. Az összes városokban és kolóniákon gyűléseket tartottak és a zsidó negókban is a bojkott szükségéről világoztatták fel a híveket. A gyűléseken megállapították, hogy a német export az egész világon visszaesett, csak Palesztinában emelkedett. A bojkottbizottság nagy plakátokkal árasztotta el Palesztinát, amelyek a zsidó jövő érdekében a következetes német árubojkott megszervezésére szólít fel minden öntudatos zsidót.

A Jeruzsálemben áthelyezett hebroni jesiva, amelyet csak legutóbb is súlyos veszteség ért Rabbi Mosche Mordechaj Epstein z. c. l., a jesiva vezetőjének halálával, súlyos válságba került. A jesiva vezetősége felhívással fordult a zsidó társadalomhoz, hogy a jesiva további fenntartásához járuljanak hozzá. Ha nem érkezik sürgősen segítség, úgy a jesiva 200 nővendéke és tanárai a legnagyobb nélkülözéseknek néznek elébe és veszélyeztetve van az intézet további fenntartása is.

Amanullah leánya és a zsidó diák. Az angol lapok római tudósítói azt jelentik, hogy Amanullah volt afgán király leánya, Amena, eljegyezte magát egy Edward Wolman nevű lengyel zsidó diákkal. A diák a lengyel numerusz clauzus miatt Rómában tanul. Néhány hónappal ezelőtti házitanulónak szerződtek a volt afgán király 18 éves leánya mellé s a királyleány hamarosan beleszeretett. Amanullah király a „News Chronicle” római tudósítója előtt megcáfolta az eljegyzés híreit és kijelentette, hogy leánya még fiatal ahhoz, hogy férjhezmenésre gondoljon.

RÖVID HIREK

BERLIN. A Faulhaber kardinalis könyvalakban megjelent prédikációját, amely „Zsidóság, kereszténység, németiség” címet viseli, a nemzetiszocialista hatóságok bojkott alá helyezték. A könyvkereskedőknek becsületszavukat kellett adniuk, hogy a könyvet nem hozzák forgalomba, mert a náciak a könyv tartalmában a zsidóság emelését és a németiség lealacsonyítását vélik felfedezni. — A német hadseregben, mint megírta, szintén alkalmazták az őria-paragrafust. A Reichwehr 4500 tisztje közül, így mintegy 500 tisztet menesztettek, akik nem tudják igazolni árja származásukat. — A szász belügyminisztérium helybenhagyta Plauen és Zwickau városok tanácsainak azon határozatát, amely megtilja a zsidóknak a városi fürdők látogatását. — A westerlandi fürdőigazgatóság egységes határozatot hozott, melynek értelmében zsidó vendégeket a jövőben nem fogadnak. — A németországi kis hitközségek sorsa a lörmeges kivándorlás következtében igen aggasztóvá vált. Az elnéptelenedési folyamat mind nagyobb méreteket ölt. Így például Mecklenburg-Schwerinben, ahol röviddel ezelőtt még 1700 zsidó lélek élt, ma mindössze 670 zsidó lakik. Ez a tendencia az összes kis zsidó hitközségeknél tapasztalható. — A rohamos tartós terrorlegények az elmúlt héten megszállták a zsidó hitközség védőnképe alatt álló ifjúsági otthonát, házkutatást tartottak, magukkal vitték az otthon tagnévsorát, majd több zsidó ifjút bántalmaztak. Letartóztatások nem történtek. A zsidó frontarcosok gyűlése, amely a házkutatás során ugyanabban az épületben ülésezett, feloszlatották.

BELZ. Az elmúlt héten folyt le ünnepélyes keret között a belzi rabbi legkisebb leányának esküvője Kamiovo fiatal rabbiával. Noha az egybekelési ünnepély a szomorú gazdasági viszonyokra való tekintettel csak családi keretek között kívánák megtartani, a rabbi hívei az egész országból összesereglettek. A rendre a csendőrség vigyázott, de segédkeztek ebben a főbbi talmudista testőrei is. Az esteből fátylavilágítás mellett folyt le és csak a reggeli órákban ért véget.

BASEL. A baseli izr. hitközség 500 frank évi hozzájárulást szavazott meg a Keren Hajesod céljaira.

VARSÓ. A napokban a varsói rabbinátust egy katolikus pap kereste fel és bejelentette, hogy át akar térni a zsidó hitre. A pap elmesélte, hogy kolostorban nevelkedett fel, szüleit sohasem ismerte, azonban körül van metélve, így tehát nyilván zsidónak született. Hogyan és milyen módon került a kolostorba, azt ő maga sem tudja. A rabbinátus felhívta figyelmét a lelkésznek az áttérés nehézségeire. Ez azonban minden körülmények között kiharcolta, hogy áttér a zsidó hitre. A napokban a katolikus lelkész Danzigba utazik, ahol nyilvánosan áttér a zsidó hitre. — A csechochani kerületben az antiszemita izgatások egyre súlyosabb méreteket öltenek. Több faluban az összes zsidó lakások ablakait bezárták az antiszemiták. Rembtelechen 6 zsidó családnak a lakását teljesen szétrombolták és a családtagokat súlyosan bántalmazták. Több család elmenekült a faluból, ott-hagyva minden vagyonát. Krulewskiben Birbaum zsidó kereskedő gabonaraklárát felgyújtották. A kereskedő és családja a tűz alkalmával súlyos égési sebeket szenvedett.

NÜRNBERG. Julius Streicher hírhedt lapja, a Stürmer, egyik legutóbbi számában azt hirdeti, hogy a német nép csak úgy tud radikálisan megszabadulni a zsidók káros befolyásától, ha valamennyiüket sterilizálják.

RÓMA. A legutóbbi hivatalos statisztika szerint jelenleg 11 000 zsidó lélek él Rómában. Róma összlakossága alig haladja meg az egymilliót.

TRIEST. A Lloyd Triestino hajózársaság a „Cra-covia” nevű gőzösének nevét „Jeruzsálem-mé” változtatta át.

LONDON. A gyarmatiügyi minisztérium államtitkára a parlamentben bejelentette, hogy eddig nem találtak Palesztinában sehohol jelentékenyebb olajforrásokat. A kormány így a további kutatásokat abbahagyja és magánvállalkozóknak adja át a kutatás jogát, mert a kilitások nagyon kedvezőtlenek. — Ugyancsak az angol alsóház ülésén Barnett Janner képviselő a német zsidóság kétségbeesítő kérdésével foglalkozott. Rámutatott egyben a saarvidéki zsidó tömegek bizonytalan helyzetére, akik az 1935-ös népszavazásra való tekintettel már most is súlyos terror alatt élnek.

ANTWERPEN. III. Lipót belga király az antwerpeni orth. hitközség főrabbiját, M. Rottenberget, a belga királyság lovagi érdemrendjével lünette ki.

JERUZSÁLEM. Február hónapban 2900 zsidó személy érkezett az országra. Januárban a zsidó bevándorlók száma 2063-ra ugrott. Ezenkívül 242 turista kapott állandó tartózkodási engedélyt. Az elmúlt év januárjában a zsidó bevándorlás 1261, februárban pedig 1448-at tett ki. — Minthogy az utóbbi időben számos zsidó rendőr hagyta el önként állását a rossz szolgálati viszonyok következtében, Jeruzsálemben egy zsidó rendőregyesület alakult, amely a szolgálati viszonyok megjavításáért harcol. Az egyesület egész sor intézményi létesít, hogy a zsidó rendőrök helyzetét megjavítsa. Kurzusokat vezet be, amelyen díjmentes nyelvoztatást nyújt, előadásokat tartanak a büntető és polgári jogról, bevezetik az orvosi és szociális segély s.b. Az egyesület működése következtében a zsidó rendőrök száma minden bizonnyal emelkedni fog, amely igen fontos szempont Palesztina belső rendjének szempontjából.

Egyesületi hírek

A páncotal Chevra Kadisa folyó hó 22 én Irányi Mór templomgondnok házában vallásos vacsorát rendezett Páncota és kerülete zsidóságának részvételével. Elsőnek Herzka Armin hitközségi elnök meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket és méltatta a Chevra nemes munkáját. Majd *Sonnenschein* Éliás kerületi főrabbi hatóságos beszédben esztelte a Chevra tevékenységét, összehatásra, intenzív zsidó munkára seikentette a híveket és köszönettel Weiss Mihály megválasztott temetőgondnokot, Weiss Lajos pénztárnokot, valamint Irányi Mór, Schwarz Géza és Waldner Ferenc bizottsági tagokat. Ezt követte Karácsonyi József bankfőnök „A zsidónó a Talmudban” címmel tartotta sikeres felolvasása, amely a közönség körében nagy tetszést aratott. A helybeli ifjuság héber delalaival kellemesen szórakoztatta a közönséget. Az összejövetel sikere Weiss Lajos pénztárnok agilis munkájának tudható be. Titkár: Ernster Géza.

A kezmárokai hitközség élére az országos orth. izr. iroda egy ideiglenes vezetőséget helyezett és így remélhető, hogy az áldatlan viszálykodások végre megszűnnek. Az új vezetőség névsora a következő: Braun Fülöp Levoca, Allmann Bernáth, Engel Áron, David Anton, Riemer Mór. Képviselőtestület: Winczer Ignácz, Brody Andor, Graus Dionisius, Graus Fülöp. A vezetőség megbízást kapott az új választások kiírására.

A svalavai orth. hitközségben lefolyt választások a következő eredménnyel véződtek: Elnök Spiegel J., alelnökök Hecht L. és Spielmann, pénztárnok Birnbaum F., ellenőrök Meizlik M. és Deutsch S., háznagy Lebovics S. Képviselőtestület: Zigmann L., Majer L., Rosenthal M., Goldstein J., Leibermann A., Majer M., Birnbaum J., Katzner D., Lucak A., Goddinger M., Akermann J., Majer D., Mendelsohn D., Katz S., Weiss J. és Steinberg S.

Az alabajulai Chevra Kadischa a napokban ünnepelte fennállásának 291 éves évfordulóját. A megejtett tisztújító választás impozáns keretek között zajlott le. A Chevra Kadischa elnöke újra dr. Deutsch Mór lett, aki már 15 év óta a legnagyobb közmegegyezéssel vezeti a Szentegylet ügyeit. A választás eredménye egyébként a következő: Elnök dr. Deutsch Mór, alelnök dr. Springer Sándor, pénztáros Székely Lóó, ellenőr Lobstein Izidor, gondnokok: Freumann Mihály, Goldstein Ignácz, Grossmann Izidor, Reinfeld Samu, Treitel Izidor és Wolf Joel, gazda Simon Manó. Választmány: Mendel Mór, Glück Fülöp, Gál Miklós, dr. Grünfeld Sándor, Hermann Izsó, Judovits Jenő, Löwe Béla, Mózes Antal, Rosenfeld Ákos, Weisz Jenő. Számvizsgáló bizottság: Klein Ferenc, Reinfeld Sándor, Rosenthal Mór, Salomon Metyás, Biralóbizottság: Dávid Albert, Fischer Lipót, Hartenbaum Dávid, Kövári Adolf, Weisz Nándor, Ritter Sándor, Löbl Adolf, Szegő Géza.

— A Bnei Brith világszervezet elhatározta, hogy május 3 án, Lag-beomer napján Tel Avivban világraszóló összejövetelt szervez, amelyen valamennyi Páholy kiküldöttjei megjelennek, hogy a zsidóság aktuális problémáit és a szervezet ügyeit letárgyalják. Az összejövetel iránt amely összeesik a telavivi világhiálitással és a Messe épületébe fog lefolyni, világszerte igen nagy az érdeklődés.

ד.מ. יודישע צענטראלקאנגעליי פיר זייענדיגן אונד אנגעשדאסענען קאמיטאטע.

Nr. 217—934.

אזרה להסיר מכשול!
 וויי וויר ערפארען, האבען אייניגע צוקקער פארבריקען אונטער אומזיכט פאן אנבערופענען אונד אונטערלעסליכען ערצאנען צוקקער של פסח ער- צייגען לאססען. דען זע אין פערקער ברינגען. וויר מאכען דאדער אונזערע גלויבענשאסען, דיע אויף כשרות געוויכט לעגען דעמיט איינדרוינג- דיכסט אויפמערקזאם. דאסס לויט בעשלוס דער רבנים הגאונים פאם יאדער תרפו אומשדעסליך דער אונטער שטרענגסטער אויפזיכט אונזערער צענ- טראלקאנגעליי ערצייגע צוקקער געברויכט ווערדען דארף. יעדער אנדערע אבער געארט איז. וויר מאכען דאדער בעקאנט, דאסס הייער אויסשליעסליך דער און דער צוקקער פארבריק דאנוביאנא אין האלאן צוקקער של פסח אונ- זער אונזערער אויפזיכט ערצייגט ווארדען. אונד נור דיעזער געברויכט ווערדען דארף. דערייניגע קויפ- מאנן אבער דער אנדערע צוקקער של פסח אין פערקער ברינגט איז דעמאך אויך פיר דען פער- קויף אנדערער קאנום-ארטיקעל של פסח אונ- פערלעסליך.
 קלוזש טיו בשבת תרצ"ד.
 בן ציון ווענעל פּרעזעס.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Az elvált feleséggel való társalgás büne

Rabbi Tanchuma ott állott a szenvedő nép közt a forró alkonyatban és imádkozott. Egyszerre jelentette neki: — Mester! Bűn történt Izraelben. Láttam egy férfit, aki elvált feleségével társalgott és pénzt adott neki, holott ezt törvény tiltja a népünk között! És már hozta is a tömeg a férfit. Rabbi Tanchuma megszekeitotta imáját és rénézett.

— Fiam! Miért tetted?
 A férfi könnyezett:
 — Mester... tudom, nem volt szabad tudom, elvált tőlem és nincs joga tőlem meg sem kérnie... nem is szabad rávenni szemét. De láttam, hogy szenved! hogy éheznek, hogy nyomorog! és az én szívem megindult és segítettem rajta, kihez már nem fért semmi.

És rabbi Tanchuma, Izrael vezére, megsimogatta a férfi fejét, azután irítozatos hangon, hogy megremegtek a fák, kiáltott a szót menybolt felé:

— Hallottad ezt, ó Örökkévaló! Megszánta elüzdött hitvesét, mert szenvedett! Pedig annak az asszonynak nem volt mit várnia tőle! Hallottad ezt, Izrael Istene? És Te, világ Ura, kiről irva van, hogy Könyörületes és Irgalmas vagy, nem szánsz meg minket? És Te, kinek mi vagyunk kedvelt fiait, nem könyörülsz rajtunk? És Te, ki látod, hogy pusztulunk, veszünk, szenvedünk és éhezünk miattad, Te Atyánk, engednél elveszni minket, kiket magadhoz fűztél örökre, elválhatatlanul?

... A sötét mennybolt meghasadt azon az estén és édes zápor ömlött a tikkadt, szomorú földre...

Chaim Nachman és Bialik

Bialik részt vesz Amerikában a tisztelőtére rendezett banketten, hova egy barátjával együtt megy el és mindketten az asztalfőnöknek.

A toasztok sorát a rendező egyesület elnöke nyilja meg. Az elnök éppen olyan kultúralt, mint a... többi amerikai.

— Uram, engedjék meg, hogy bemulassam Önöknek a mi két legismertebb héber költőnket, Chaim Nachman — és Bialik urakat.

A pénznek nincs sója

Talmud közmondás Kethuboth traktusában. A pénz állandóságát nem lehet semmiféle sóval biztosítani.

Egy rabbi, akinek megválasztása 100%-os megelégedést vált ki.

Egyik nemrégiben megválasztott erdélyi főrabbihoz vonatkozólag mondják, hogy a volt államshelyén és a main 100%-ban meg vannak vele elégedve.

— Hogy hogy?
 — Ahonnan elment ott 90%-ban és ahova ment, ott 10%-ban. Ez összesen 100%.

Szegénységet és gazdagságot ne adj nekem.

Igy imádkozik a zsoltóáros. És a lublini magyarázza: Van szegény ember, akiről a világ azt hiszi, hogy gazdag és ebből sok kellemetlensége származik. Ezért imádkozik: ne adj nekem szegénységgel megvert gazdagságot!

Elfelejtette a csereinget

R. Zalman a vilnai nagyon vigyázott a szavára, hogy senkit meg ne bántson. Egyszer ellopták az ingét a fürdőben. Mikor hazajött, mondtotta feleségének:
 — Valaki elcserélte az ingemet.
 — És hol az elcserélt ing? — kérdezte a felesége.
 — Az illető, ugylátszik, elfelejtette ott-hagyni a csereinget.

POPORUL

„NÉPÜNK“

Sef-redactor :
ALEXANDRU WASSERSTROM

Ziar săptămânal evreesc
Redacția și administrația ORADEA, Str. Iosif Vulcan 4. — Telefon 4-40

Redactor-responzabil :
ZOLTAN LEITNER

Mentalitatea evreimei din Vechiul Regat

În primul număr al ziarului nostru, apărut în limba română, am anunțat că vom continua ancheta noastră, pentru a ne apropia cât mai mult mentalitatea evreimei române din vechiul Regat, de felul de gândire al evreimei ardeleni.

Mai întâi de toate trebuie să caracterizăm evreimea din Regat. Aceasta nu e o nouă descoperire. Ceea ce avem de spus poate fi nou, pentru aceia, cari nu au cunoscut arcurile suflătoare cari determină viața și manifestările evreiești ale evreimei din Vechiul Regat.

Evreul de peste Carpați nu este bigot, și legile religiei nu le consideră în general cu acea severitate țepănă și rigidă, cu care este obicinuită majoritatea evreimei din Ardeal. Nu voim să criticăm și nici nu avem dreptul să facem o critică asupra acestei concepții religioase. Dar oricare ar fi punctul de vedere al evreimei din Regat față de formele acestea, un lucru e sigur, că în fiecare suflet evreesc de dincolo zvăcnește un extraordinar spirit de jertfă. El poate fi adept însuflețit al idealului de contopire — pe care noi o credem neactuală — sau poate fi eventual înscris în vreun partid românesc, poate fi chiar neglijent față de rital religios, dar un lucru e sigur, că spiritul său de jertfă este incomparabil. Nu și bate pieptul laudându-se că „eu sunt bun evreu“ și toate dovezile în această direcție se epuizează în repetarea acestei laude de gâiță. Din contră, el își documentează originea și ființa prin fapte.

El poartă în inima sa întreaga evreime din univers. Compătimește pe frații evrei prizonieri din Germania și la nevoie îi dă sprijin în orice privință. Se însuflețește pentru fiecare evreu care trăiește în lumea asta, și capitulează cu suflet și cu bani, când e vorba de reconstruirea Palestinei. Și evreimea din vechiul Regat luptă din răspuț pentru pâinea de toate zilele. Dar în lupta grea pentru existență, nu uită nici un moment că puterea noastră nu este decât prin solidaritate. De aceea contribuie cu multe milioane pentru susținerea instituțiilor sale culturale. De aceea sacrifică milioane pentru Palestina. De aceea se sacrifică pe sine cu toată inima pentru tot ce e bun și nobil. Sufletul său este sufletul adevăratului evreu. Fie el un mic precepeș sau un bogat fabricant.

Dela ei putem învăța solidaritatea caldă, iubirea de oameni și de neam și e sigur că acolo unde spiritul de jertfă este virulent într'un asemenea grad, acolo renașterea ritualului evreesc nu e departe. Și dacă vine, e sigur că nu se va surmena din cauza ei, cum s'a întâmplat cu majoritatea ortodoxilor din Ungaria. Unde totul s'a exiat cu tefilo-ul și spiritul de jertfă evreesc, și sentimentul comun de strânsă legătură cu evreimea mondială începe să se stingă, să dispară.

Pe evreimea din vechiul regat o caracterizează bunătatea inimei fără pereche și neasemănatul spirit de jertfă. Și când am început misiunea grea de a construi puntea de unire, am constatat că cea mai potrivită caracteristică a fraților de peste Carpați, este inima de adevărat evreu care bate în sufletul fiecăruia dintre ei. Sunt animați de sentimentul dragostei de neam, de solidaritatea neprecupețită și de marele spirit de jertfă.

Constatarea acestor calități superioare a fost pentru noi o plăcută și îmbucurătoare mistune.

A. W.

Az ókirályságbeli zsidóság mentalitása

Előbbi román nyelven megjelent számunkban előre jeleztük, hogy tovább folytatjuk ankétunket, hogy közelebb hozzuk az ókirályságbeli zsidóság érzésvilágát, az erdélyi zsidóság gondolat és érzésvilágához.

Mindenekelőtt jellemeznünk kell az ókirályságbeli zsidóságot. Nem új felfedezés ez, amit alant elmondunk, legfeljebb azoknak novum, akik nem ismerték eddig azokat a lelki rugókat, amelyek az ókirályságbeli zsidóság életét és zsidó megnyilvánulásait determinálják.

A régi királyságbeli zsidó nem bigot és a vallás törvényeit nem veszi általában olyan merev szigorúsággal, amint ahogy az erdélyi zsidóság zöme szokva van. Ezt ezuttal nem akarjuk és nincs is jogunk kritika tárgyává tenni. De akármilyen is legyen a formákkal szembeni álláspontja az ókirálysági zsidóságnak, az bizonyos, hogy a páratlan zsidó áldozatkészség buzog mindegyikben. Lehet az illető leikes hirdetője a beolvadás — szerintünk idejétmúlt — eszméjének, vagy legyen esetleg egy-egy román párt beiratkozott tagja, lett légyen talán teljes negligációval a vallás rituáléjával szemben, az bizonyos, hogy áldozatkészsége páratlan. Nem veri mellét azzal, hogy „én jó zsidó vagyok“ és minden ebbeli bizonyítéka kimerül, ennek szájkomódra való ismétlésében. Eppen ellenkezőleg. Dokumentálja zsidóságát. Tetteivel. Szívbe tudja zárni az egész univerzális zsidóságot. Együtt érez a német üldözött testvérével és ha szükségét

érzi, minden tekintetbe segítségére van. Lelkesedik minden egyes zsidóért, aki él e világon. És kapitálal szívvvel és zsebbel, amikor a palesztinai újjáépítésről van szó. Az ókirálysági zsidóság is küzd a mindennapi létért. Keserves életküzdelmében azonban egy percig sem feledkezik meg arról, hogy a zsidó szolidaritásban van egyedül erőnk. Ezért ad sok milliót saját kulturális intézményeinek. Ezért áldoz milliókat Palesztinára. Ezért adja magát teljes szívvvel minden nemesért és jóért. Lelkülete az igaz zsidóké. A kis szatócsé épen úgy, mint a leggazdagabb gyárosé, vagy bankáré.

Meleg összetartást, szolidaritást, ember-szeretetet tanulhatunk tőlük. És bizonyos, hogy ahol a zsidó áldozatkészségnek ilyen foka virulens, ott a zsidó rituálék betartásának reneszánsza is elkövetkezik. És ha elkövetkezik, bizonyos, hogy nem fog kimerülni benne, ahogy a magyarországi orthodoxia nagyrésztében meg volt. Ahol a tefilloval expláltak mindent és a zsidó áldozatkészség és a világ zsidóságával való szoros együttérzés, kiveszében volt. Az ókirályság zsidóságát páratlan jó szív és áldozatkészség jellemzi. És amikor a hidverés nehéz mesterségéhez hozzáfogtunk, akkor álljon itt első és legfőbb jellemzésül az ókirálysági testvéreknek, hogy mindegyikben az igaz zsidó szív dobog. Meleg együttérzés, áldozatkészség és összetartás.

Ezt megállapítani, kellemes és hálás feladat számunkra.

W. S.

Apariția în limba română a ziarului „Poporul“ este salutară — declară dl Tiberiu Moșoiu, primarul Oradei și președintele partidului liberal din Bihor

Oradea. Cu prilejul apariției celui de al doilea număr al ziarului nostru în limba română, am făcut o vizită d. lui Prof. univ. Tiberiu Moșoiu, deputat, primarul Oradei și președintele organizației partidului liberal din Bihor. Am întrebat pe d. Primar Moșoiu ce părere are despre misiunea noastră ce ne-am fixat-o editând ziarul evreesc și în limba română pentru a putea crea o unificare sufletească între evreimea din Ardeal cu cea din vechiul regat.

D. președinte Tiberiu Moșoiu a binevoit să ne declare următoarele:

— „Străduința d-voastră de a crea o unitate sufletească între populația evreiască din România, orientându-vă spre vechiul regat, adecă spre centrul țării, este salutară, atât din punct de vedere al solidității unei populații minoritare, cât și din punctul de vedere al unității naționale. E bine că evreimea din Ardeal începe să-și cunoască propriile sale interese și caută să le identifice cu interesele țării în care trăesc și nu se mai orientează peste graniță. În România elemente responsabile nu au săvârșit niciodată acte

de cari evreimea s'ar putea plânge.

La noi nu s'a creat un ghetto separat în orașe și în școli, nu a fost persecutat nimeni pentru că era evreu, cum s'a făcut în alte țări. Deci dacă evreii din Ardeal încep să-și dea seama că interesul lor este să colaboreze cu românii la consolidarea țării, nu poate decât să bucure pe toți cari doresc binele acestei țări. Căile aventuroase ce se contrazic cu unitatea acestui stat n'ar putea decât să fie în primul rând în dauna celor ce le urmează și nici statul n'ar avea vre-un folos din asta.

Cine muncește sincer pentru consolidarea țării, va câștiga încrederea populației majoritare și își va câștiga o situație favorabilă în mijlocul ei“ — încheie d-sa.

D. primar Moșoiu este de o concepție adevărat europeană și personalitatea sa distinsă este o garanție că spiritul de adevărat liberalism se va marca și în opera sa edificată și în activitatea parlamentară.

Oradea poate fi fericită că are un astfel de primar.

Moșoiu Tiberiu Oradea város polgármestere a biharmegyei liberális párt elnöke, jogakadémiai tanár nyilatkozata a „Népünk“ számára

Lapunk második román nyelvű kiadványa alkalmából felkerestük Moșoiu Tiberiu polgármesteri, hogy mi a véleménye arról a misz-szióról, amelyet lapunk maga elé tűzött ki célul, hogy összehangolja a romániai ókirályságbeli zsidóságot az erdélyi zsidósággal.

Moșoiu polgármester a következőben nyilatkozott:

„Ismerem a „Népünk“-et, figyelem működését és figyelemmel olvastam első román nyelvű kiadványukat. Nagyon üdvös az a törekvés, amely arra irányul, hogy bekapcsolja a zsidóságot az államépítés magasabb feladatába és távlatot igyekszik minden olyan kalandos utól, amely csak bizalmatlanná tenné a románságot a tév-

utakon járó zsidósággal szemben. A zsidóság mint zsidó politikát üzö elem, csak diszkrétet érdemel és láthatja is, hogy mindenütt, ahol konstruktív munkát végez és gondolatvilágát összehangolja az ország érdekeivel, ott teljes jogu polgára az országnak. Itt nem üldözik őket, mint a tőle nyugatra eső országokban, itt nem beszélnek numerusz klauzusról és ezzel bizonyítja azt a mai kormányzat, hogy itt az államalkotó zsidóság nyugodtan folytathatja munkáját, mert nincs mitől tartania.

Dolgozzanak csak tovább kitarlóan a megkezdett uton, mert igen nagy feladatra vállalkoztak, de munkájukat siker fogja koronázni. *Kétségtelen, hogy munkájukkal nemcsak az államnak, hanem az itt élő zsidóságnak fognak felbecsülhetetlen szolgálatot tenni.*

Ezzel fejezte be szívélyes nyilatkozatát a szimpatikus polgármester, aki eddigi munkájával is, amióta Oradea véros élén áll, mindenkor tanujelét adta, hogy lelkes barátja a kisebbségeknek és pártatlan mindenkivel szemben, aki hozzá igazságos ügyben fordul. W.

Pe marginea a două declarații...

Ca să nu fim interpretați greșit...

În ultimul nostru număr am publicat interviurile a două figur excelente ale evreimei române. Unul a fost al d-lui dr. Fildermann, iar al doilea al d-lui dr. Niemirower senator și grand-rabin. Declarațiile în general corespundea concepției acestor personalități distinse, decât că în traducerea românească, e posibil să se fi strecurat vre-o expresie, care în interesul adevărului trebuie să corectăm.

E probabil că cititorii noștri și așa ne-au înțeles intențiunea și în forma aceasta și nu au interpretat greșit intențiunea nobilă a declarațiilor. Dar cu toate acestea găsim necesar să stabilim interpretarea corectă a cuvintelor.

D-l grand-rabin dr. Niemirower a spus următoarele cuvinte:

— *Fără de adversarii cari ne atacă fățiș, cât și contra dușmanilor cari activează în întineric între culise, noi nu putem avea decât o singură armă: LUMINA.* Trebuie să lămurim cinstiți faptul că interesul evreimei este identic și același cu interesul populației acestei țări. Pentru că bunăstarea e comună, dacă recolta e abundentă — și e comună durerea, dacă, doamne ferește, țara ar fi lovită de o catastrofă.

Această declarație admirabilă și pregnantă, care a fost rostită de distinsul grand-rabin în limba germană, a fost tradusă în limba maghiară și după aceea din maghiară a fost tradusă în românește. — De aceea a putut da prilej la interpretare greșită din partea acelor, cari caută să găsească în toate tendințe politice cu subînțeleșuri, chiar și acolo unde s'au făcut declarații cu cea mai nobilă intențiune. Grand-rabinul nu a voit să facă declarații politice, ci o enunțatie pastorală. Și sperăm că după această rectificare intențiunile marelui pastor vor fi înțelese și de aceia, cari până acum nu au înțeles sau n'au voit să înțeleagă, dând o interpretare greșită.

El nici nu s'a gândit să facă o critică partidelor sau guvernelor trecute, pentru că această personalitate distinsă din înaltă funcție ce o îndeplinește, nu se coboară în valurile politice de partid.

De asemenea a fost greșit interpretată și o parte din declarația d-lui dr. W. Fildermann, în urma afător transpuneri. Distinsul bărbat politic nici nu putea să spue că evreimea peste proporția sa numerică copleșește carierele intelectuale. D-l dr. Fildermann nu a făcut decât să arate starea de fapt naturală, că evreimea este constrinsă la o anumită carieră, pentru că, după cum a spus-o d-l Bernhard Shaw foarte spiritual: „Evreilor nu li s'a dat voie în anumite țări să cultive huma, de aceea au fost nevoiți să-și cultive creierul.“ Evreimea a făcut acest lucru, pentru că a fost silită să o facă. E deci foarte natu-

ral, ca atunci, când o parte din evrei sunt eliminați din sate și sunt siliți să trăiască la oraș, atunci sunt mai aproape de școli și se îndepărtează tot mai mult de pământul în a cărui apropiere trăiau până atunci.

Acești a fost sensul admirabilei declarații a d-lui dr. Fildermann și în legătură cu aceasta am decis, ca pentru a evita interpretările greșite în viitor, vom cere declarațiile în original și așa le vom publica.

Inaugurarea unei toare în Templul Coral din București

Săptămâna trecută au avut loc serbări solemne la templul Coral din București. Serbarea a avut loc într-o atmosferă de adevărată tradiție evreiască cu care prilej s'a depus Tora-Sefer donată de d. Micu S. Zentler. Donatorul a primit această Toră ca o cinste pentru activitatea sa pe terenul vieții publice evreiești dela comunitatea religioasă. Tora a fost închinată cinstitiei memoriei iubitului său președinte.

Micu S. Zentler a donat cartea sfântă Bisericii Coral care i-a crescut la inimă. Tora a fost așezată în cadre sărbătorești la templul Coral.

Grandrabinul dr. I. Niemirower, pastorul șef al bisericii Coral a înălțat meritele d-lui Micu S. Zentler printr-o cuvântare înălțătoare și plină de învățăminte.

D. Micu S. Zentler răspunde adânc emoțional mulțumind pentru onoarea ce i se face sărbătorindu-l și cu o modestie ce-l caracterizează se lapadă de meritele pentru cari i se aduc laude spunând că tot ceea ce a făcut a

fost din datoria izvorită din sentimentul de tradiție evreiască.

După serbările dela biserică a avut loc un mare banchet la care în numeroase toasuri a fost sărbătorit popularul președinte al bisericii Coral.

D. Micu S. Zentler nu este numai un factor al vieții publice evreiești din Vechiul Regat, care prin activitatea sa, prin sprijinirea instituțiilor filantropice, culturale și sociale evreiești a dat dovadă de cel mai mare spirit de jertfă, ci munca sa binefăcătoare este și la noi binecunoscută.

Că intrucât este de aproape de noi cu mentalitatea sa, o dovedește și împrejurarea, că acum se străduiește să înființeze la București o impozantă bibliotecă evreiască, în care să adune toate produsele spirituale evreiești din România ori în care limbă ar apare ele.

Cu personalitatea marcantă a d-lui Micu S. Zentler ne vom ocupa pe larg în No. viitor al ziarului nostru.

Tóraavató a bucurești Coral templomban

Fényes ünnepek között és igazi zsidó tradicionális hangulat mellett helyezték el az elmúlt héten a bucurești Coral templomban, a templom elnökének, Micu S. Zentlernek kegyes adományát: egy Széfer-Torát. Az adományozó zsidó közéleti tevékenységét tisztelte meg a Coral templom vezetősége, amidőn tisztelete jeléül szeretett elnöke részére megemlékezésül egy Torát készíttettek.

Micu S. Zentler azonban a szent adományt a szívéhez kötve Coral templom részére adományozta, ahol kegyeletos ünnepek kíséretében helyezték azt el.

Dr. I. Niemirower országos grand rabbi, a Coral templom főrabija mélyszánító tanulságos beszédben méltatta Micu S. Zentler érdemeit, eszményül állítva oda az ünnepeket áldozatkészségét. Majd Micu S. Zentler meghatóva köszönte meg ünnepeztetését és a legnagyobb szerénységek közepette háritotta át

a saját áldozatkészségét a zsidó tradicionális érzésből fakadó lelki kötelezettségekre.

A templomi ünnepség után nagy bankett volt, amelyen számos toasztban ünnepezték a Coral temp'om népszerű elnökét.

Micu S. Zentler nemcsak az ókirályságbeli zsidóság oly közéleti tényezője, aki tevékenységével, valamint zsidó szociális, jóléti, kulturális és filantropikus intézmények támogatásával a legnagyobb áldozatkészséget tanúsítja, hanem áldásos munkássága nálunk is közismert.

Hogy mennyire közel áll hozzánk felfogásával, bizonyítja az a körülmény is, hogy most azon fáradozik, hogy a fővárosban egy hatalmas zsidó könyvtár létesítsen, amelyben a Románia területén, bármely nyelven megjelenő zsidó szellemi termékeket összegyűjtse.

Micu S. Zentler nagyszerű egyéniségével legközelebbi számunkban bővebben fogunk foglalkozni.

O vizită la președintele celei mai mari comunități izraelite din România

Declarațiile d-lui președinte Sigismund Birmann făcute ziarului nostru

D. Horia Carp este o personalitate cunoscută și în cercurile evreiești ardeleni. — Distinsul publicist, care a reprezentat evreimea și în Senat, e un vechi cunoscut scriitorului acestor rânduri, căci împreună au luat parte la congresul sionist din Basel, și l-a călăuzit în iarna anului 1927, prin Oradea când după tristul eveniment al congresului studențesc dela Oradea, a venit aci ca trimis al guvernului să se convingă personal de veracitatea zvonurilor despre întâmplările dure-roase.

Această veche cunoștință m'au îndreptățit să-i cer protecția de a mă putea introduce la d. senator Sigismund Birmann, care în prezent este președintele celei mai mari comunități izraelite din România, al comunității din București.

E un domn jovial și matur, d-l președinte, la care cea mai interesantă impresia a fost faptul că vorbește și limba maghiară, deși cam stricat, deoarece pe timpuri locuia la Timișoara, unde îl solicitau afacerile.

D-l președinte e proprietarul unei fabrici de textile, care e una din cele mai mari în România. În fabrică lucrează 400 de muncitori, dar pe lângă largă activitate economică, i-a mai rămas timp să reprezinte și intere-

sele evreimei la primăria Capitalei, unde este membru în comisia interimară. De asemenea este președintele organizației liberale din secția II-a din București. Aci cuvântul său e respectat. Pe lângă aceasta este și membru într-o importantă comisiune a Ministerului de Comerț și industrie.

La început d-l președinte a refuzat să facă declarații, dar când i-am descris scopul ce și l-a fixat ziarul „Poporul“ și dorința noastră de a informa publicul cititor asupra celei mai mari comunități religioase din țară, atunci s'a mai înduplecat și ne a declarat următoarele:

— Nu voi face declarații amănunțite, pentru că sub patronajul meu apare un ziar cu titlul „Vremea“ pe care-l pot numi ziarul meu, dar nici pentru acest ziar nu fac declarații. De opt luni mă aflu în fruntea Comunității religioase. Regimul actual și munca noastră începută nu sunt decât pregătirea aceluia program a cărui realizare ne-am fixat-o. De altfel amicul meu Horia Carp, care e de față își va da lămurile necesare, căci el știe totul. Eu nu pot spune decât că îmi dau toată silința, împreună cu colaboratorii mei, de a face cât mai înfloritoare această comunitate atât de respectabilă.“

— Ce noutăți în politica internă? — întreba eu pe d. senator.

— „Zilele acestea am avut o convorbire cu d. primministru Tătărescu. D. sa stă în fața viitorului cu toată încrederea și speră că liniștea evreimei nu va fi conturbată de nimic și va putea munci fără nici o zdruncinare pentru consolidarea țării.

Am avut o conversație și cu d-l Goga zilele acestea. L-am întrebat ce a înțeles în cuvântul „Streini“ atât de des accentuat în discursurile sale. D-l Goga a răspuns că nu s'a referit la evrei când a pronunțat acest cuvânt.

Convorbirea noastră a fost deranjată de evreii refugiați din Germania, cari voiau să vorbească cu președintele, căci cereau un sprijin, un ajutor pentru a putea ajunge în Palestina cât mai curind. Acei evrei germani, cari au voit să se așeze în Yugoslavia, ei nu găsesc destul de amicală atmosfera care s'a manifestat pentru ei. De aceea se grăbesc să ajungă în Palestina prin București. Chestiunea evreimei refugiată din Germania pretinde o muncă enormă și un mare sacrificiu dela marea Comunitate bucureșteană. Președintele face personal intervenții în treburile lor. El este în fruntea tuturor acțiunilor ce se desfășoară în interesul refugiaților din Germania. Aceasta atât individual cât și corporativ.

D-l Sigmund Birman e un om interesant, care a făcut multe servicii și va mai face evreimei. Pe el îl caracterizează modestia lui. Nici nu a voit să ne dea o fotografie pentru a-i publica clișeul în ziar. În el se împerechează bunătatea și energia, când conduce prima și cea mai mare comunitate religioasă din România. A. W.

Látogatás Románia legnagyobb hitközségének elnökénél

Sigmund Birman elnök nyilatkozik a »Népünk«-nek

Az erdélyi zsidóság körében is általánosan ismert egyéniség Horia Carp, a kiváló publicista, aki már a szenátusban képviselte a zsidóságot. Horia Carp, régi ismerőse e sorok írójának, mert a bázei cionista kongresszuson is együtt voltak és annak idején is kalauzolta, amikor az oradeai 1927-es évi diákkongresszus szomorú eseménye után mint a kormány kiküldöttje, megbízta, hogy személyesen győzdődjék meg Erdélyszerte és a hírek valódiságáról.

Ez a régi ismeretség adott jogcímet arra, hogy az 5 közvetítése mellett érintkezési találják Birman Sigmund szenátorral, aki jelenleg Románia legnagyobb hitközségének, a bucureștiának elnöke.

Jóvállás, kedves, javakorabeli ur az elnök, akinél legérdekesebb impresszió az volt, hogy a magyar nyelvet is beszéli, bár törve, mert régebben Timișoaran élt, ahova üzleti érdekei szelítették. Az elnök, Románia egyik legnagyobb textilüzem tulajdonosa, akinél 400 munkás dolgozik, de széleskörű közgazdasági tevékenysége mellett, jut ideje arra is, hogy a zsidóság érdekeit képviselje a bucurești városban is, ahol a Comisia Interimare tagja, ugyiszintén a bucurești II. sz. város körzetének liberális pártjának alelnöke, ahol szavát mindenkor respektussal fogadják és amellet az iparügyi minisztérium egyik fontos bizottságának is tagja.

Kezdetben teljesen elzárkózott a nyilatkozatadás elől, de amikor e sorok írója jellemezte azt a célt, amelyet a „Népünk“ maga elé tűzött és azt a kívánságot, hogy informálni akarja olvasóközönségét, az ország legnagyobb hitközségéről, akkor felengedett merevsége és a következőket mondotta:

— Nem akarok részletesen nyilatkozni, mert többek között patronátusom alatt megjelenik egy lap is, melyet „lapom“-nak is nevezhelek, de ebben sem szoktam nyilatkozni. Nyolc hónap óta állok a hitközség élén, a jelenlegi rezsimmel és a jelenlegi munkánk, még csak előkészítése annak a programnak, melynek megvalósítását magunk elé tűztük. Különben a jelenlevő Horia Carp barátom majd ad megfelelő felvilágosítást, hiszen ő tud minden és én csak annyit mondhatok, hogy minden igyekezetemmel azon vagyok munkatársaimmal együtt, hogy minél virágzóbbá tegyük ezt a nagy és tekintélyes hitközséget.

— Mi újság a belpolitikában — kérdeztem mint szenátort.

— A napokban volt alkalmam beszélni Tătărescu miniszterelnökkel, aki a legnagyobb bizalommal néz a jövő elé és reméli, hogy a zsidóság nyugalmát semmi sem fogja zavarni és dolgozni fog tudni minden zökkenő nélkül az ország konszolidációja érdekében.

— Gogával is volt alkalmam beszélni a napokban és megkérdeztem tőle, hogy mit értett a beszédeiben hangoztatott „idegenek“ alatt, Mire Goga azt felelte, hogy nem a zsidókat értelem és kifejezés alatt.

Beszélgésünket e pontnál német zsidó menekültek zavarták meg, akik az elnökkel akartak beszélni, mert támogatást kértek, hogy segítse őket abban, hogy minél előbb kijuthassanak Palesztinába. Azok a német zsidók, akik Jugoszláviában akartak letelepedni, ott nem találják az irántuk megnyilvánuló atmoszférát elég barátságosnak, ezért Bucureștiin át Palesztinába igyek-

sznek. A Németországból menekülő zsidóság ügye igen sok munkát és áldozatkészséget igényel a nagyhitközségtől. Az elnök személyesen intervenál ügyükben egy egyeseknél, mint testületeknél, de minden jótékonyági és szociális akció élén is áll, amely az inségben szenvedő zsidóság érdekében történik.

Birman Sigmund nagyszertű ember, aki sok szolgálatot tett és fog még tenni a zsidóságnak. Szerénységére jellemző, hogy nem volt hajlandó fényképet adni lapunk számára. Szív és erély párosul benne, amidőn az ország első és legnagyobb hitközségét körültekintő gondossággal vezeti. W. S.

Convorbirea mea cu senatorul Michelsohn

Senatorul Michelsohn trimite solia sa prin »Poporul«

„Acela care simte că este jignit, că evreu, să se adreseze cu încredere la mine oricând, căci îi voi sta la dispoziție în tot timpul“

Senatorul Michelsohn aparține galeriei, ce o compun figurile proeminente, cari sunt și tribunii evreimei în forul vieții publice. D-l Friederich Michelsohn, nu este mândru, cum e obiceiul la mulți evrei din Regatul Vechiu, nu este deloc îngâmfat, ci e amical, modest și distinge cu încrederea sa imediat pe acela care i se adresează. E un foarte plăcut con-

D-l Friedrich Michelsohn senator.

versant și e inepuizabil atunci când e solicitat să-și mărturisească concepția și ideologia politică. E un vechiu și important membru al delegației permanente a partidului liberal din centru. Tot așa ca și în trecut și acum reprezintă Cernăuții în Parlament. Este vicepreședintele marelui Comunități Religioase Izraelite

din București și vicepreședinte la Sfatul Negustoresc și al Asociației Generale a Voiaților. E un mare antreprenor și mare industriaș. Această activitate multilaterală politică, economică și socială o face cu o abilitate neîntrecută. Are timp pentru toate și e informat admirabil despre toate. Capacitatea sa extraordinară i-a recunoscut-o și curcurele cele mai superioare în mai multe rânduri oferindu-i decorațiunile diferitelor merite.

— „Am citit cu plăcere — declară d-l senator — programul ziarului d-voastră, că vreți să aduceți mai aproape unul de altul pe evreii din Ardeal cu cei din Vechiul Regat. Am vizitat în mai multe rânduri Ardealul și cunosc îndeajuns împrejurările de acolo și pe teren economic mi-am dat silința să înlesnesc și eu această apropiere. Dacă se va face pe baze evreești, cu atât mai bine. Ca senator ales cu program liberal, iau permanent apărarea intereselor comercianților și industriașilor și mă silesc să aduc servicii evreimei în toate privințele. Pentru interesele evreești mă expun în'otdeauna și sper că tot așa ca în trecut, evreimea din România va profita de rodul activității mele și în viitor“.

Bineînțeles că din punct de vedere al introducerii, el vede atingerea scopului urmărit prin plasarea evreilor în partidele de guvernământ, deoarece prin această intrare în partidele puternice ale țării crede că evreimea va avea o reprezentanță mai puternică. Dar în fine, oricare ar fi concepția cuiva, oricare ar fi ideologia lui politică, el le trimite solia sa prin ziarul „Poporul“ tuturor evreilor ardeleni:

„Stau la dispoziția oricui și oricând tuturor acelora cari se simt jigniți în ființa lor evreiască. Pot veni la mine cu încredere, căci le stau tuturor la dispoziție gata de a-i ajuta să li se facă dreptate.“ A. W.

Beszelgetesem F. Michelsohn szenátorral

A »Népünk« utján üzeni Michelsohn szenátor:

„Aki úgy érzi, hogy sérelem érte mint zsidót, forduljon bizalommal bármikor hozzám, mert én mindég rendelkezésére fogok állani!“

Hozzá tartozik a galériához, amely ma a zsidóság szószólója a közéleti fórumon: Friederich Michelsohn. Mint az okiráltságbeli zsidók általában, nem fontoskodó, nem nagyképi, hanem közvetlen, egyszerű és azonnal bizalmába fogadja azt, akivel beszél. Kedves társalgó és kifogyhatatlan abban, hogy igazolja politikai felfogását és nézetét. Régi oszlopos tagja a liberális párt központi végrehajtó bizottságának. Ép úgy a múltban, mint most is Csernovitzot képviseli a parlamentben. Alelnöke a bucurești nagy hitközségnek, alelnöke a Sfatul Negustoresc-nek és elnöke a Ulazók Országos Egyesületének. Nagyvállalkozó és nagyiparos. Ezt a sokirányú politikai, társadalmi és közgazdasági tevékenységét páratlan agilitással bírja. Mindenre ráér, mindenről kitűnően van tájékozva. Kiváló képességeit a legfelsőbb körök is többször elismerték kitüntetések formájában.

„Örömmel olvastam — mondja a szenátor — lapjuk programját, hogy közelebb igyekezzenek hozni lelki- leg az erdélyi és okiráltságbeli zsidóságot. Többször jártam már Erdélyben, ismerem is eléggé az ottani

viszonyokat és gazdasági téren, már többször igyekeztem ezt a közeledést létrehozni. Ha zsidó alapon lesz — annál jobb. Mint a liberális párti programmal megválasztott szenátor, mindenkor erélyesen védem a kereskedők és iparosok érdekeit és igyekszem minden tekintetben szolgálatot tenni a zsidóságnak is. Zsidó érdekekért is mindenkor energikusan sikraszálok és remélem, hogy úgy mint a múltban, munkáságomnak még sokszor hasznát látja majd az ország zsidósága.“

Természetesen beállitottságánál fogva, ő inkább a többi pártokban való elhelyezkedést találja célravezetőnek, mivel a különböző pártokban való elhelyezkedésen keresztül erőteljesebb képviselőlet lát a zsidóság számára, de végeredményben, bárki, bármilyen nézetet is valljon, azt izeni a „Népünk“ utján az erdélyi zsidóságnak:

„Bárkinek, bármikor, aki úgy érzi, hogy sérelem érte, zsidó mivoltában, az forduljon bizalommal hozzám, mert mindég készséggel áll mindenkinek a rendelkezésére.“ W. S.

Crâmpee din viața Comunității religioase izraelite din București

Comunitatea evreilor din București, cea mai mare comunitate din toată țara desfășoară o intensă activitate pe toate lăramurile vieții evreești, și are sub îngrijirea sa toate instituțiile de cult, școlare și de asistență socială din Capitală.

Astfel, întreține 22 școli de toate gradele dintre cari: 1 școală comercială de băieți, curs inferior și superior; un gimnaziu de fete, 1 școală comercială de fete, 1 școală de meserii, 1 școală profesională de fete, 3 școli primare de fete, 3 școli de băieți și 4 grădi-

nife de copii. O atențiune deosebită se dă pentru îndreptarea elevilor către meserii productive în care scop s'a reorganizat atât școala profesională de fete cât și școala de meserii „Ciocanul“; deasemenea funcționează pe lângă școlile primare de fete ateliere de țesătorie, croitorie, etc. iar pe lângă școala secundară „Cultura“ funcționează din anul acesta un curs de radio-tehnică și unul de legătorie.

Toate școlile sunt etalizate. Corpul didactic compus din elemente din cele mai distinse, cu o pregătire pedagogică deosebită, se ridică la 180 profesori. Școlile sunt frecventate de peste 3000 elevi, în majoritate în mod gratuit.

Pe lângă școlile Comunității funcționează, în tot timpul ținutului cantine școlare, unde copiii primesc zilnic la prânz, o masă substanțială, compusă din trei feluri de bucate; în afară de cantinele de pe lângă fiecare școală funcționează o mare cantină școlară în care sunt ospătați peste 400 copii.

În fiecare an, copiii debili, scrofuloși, limfatici, etc. lipsiți de mijloace, sunt trimiși într-o colonie de vară, la Tekirghiol, unde în mod cu totul gratuit, elevii sunt supraalimentați și urmează cura de soare și băi, conform prescripțiunei medicale.

În anul acesta, dată fiind mizeria ce mereu se întinde, Comunitatea intenționează să trimită colonia în două serii, în care scop, un comitet special de doamne, desfășoară depe acum o intensă activitate.

Scolile mai au serviciu medical permanent, compus din 20 medici cari le vizitează cel puțin de 2 ori pe lună, în mod cu totul gratuit.

Asistența Socială a Comunității. Comunitatea din București întreține marele spital „Caritas și Noua Maternitate“, înzestrat cu cea mai complexă și modernă instalație spitalicească. Aci funcționează toate serviciile de boli interne și chirurgie. Mai întreține spitalul de copii „Fundățiunea Salomon“ și Spitalul pentru boli de ochi „Regina Elisabeta“.

Pentru îngrijirea bolnavilor din spitalele Comunității, sunt un număr de 40 medici, de cea mai bună reputație a Capitalei.

În afară de spitale, Comunitatea întreține un azil de bătrâni, unde sunt adăpostiți, în mod gratuit un număr de 120 bătrâni, de ambele sexe.

Imparte ajutoare în mod permanent la un număr de peste 400 familii compuse din văduve, bătrâni și invalizi. Iarna împarte la peste 2000 familii lipsite de mijloace peste 50 vagoane de lemne. La acelaș număr de familii, împarte în ajunul Paștilor, azime, cartofi, și alte alimente.

În anul acesta a funcționat o ceainărie populară gratuită unde zilnic au primit gratuit ceai și o gustare un număr de peste 300 persoane fără deosebire de religie și credință.

Comunitatea este condusă de președintele său d. senator Sigmund Birman, asistat de 4 vicepreședinți și anume: d. Ing. Gross, F. Michelsohn, Lazăr Eckstein și Dr. Birman Bera. Ea este împărțită în șase secțiuni: Secția Administrativă: Arthur Axerfeld, Secția Contribuțiilor: Micu Stimmer, Secția Culturii: Michel Leiba, Secția Culturală: Dr. S. Bausch, Secția Asistența Socială: Dr. Leon și Secția Chewra Kedoșe: Oskar Alpern. Fiecare secțiune lucrează sub conducerea unui președinte, asistat de un vicepreședinte și 9 membri consilieri.

Despre situația actuală

Am fost întrebat de către direcțiunea ziarului „Népünk“ asupra părerii mele cu privire la situația actuală în sionismul din România, precum și cu privire la situația evreilor în genere, în țară.

Pornind de la această ultimă întrebare, țin să mi exprim convingerea că actualul guvern, deși hărțuit și presat din toate părțile de către tot soiul de elemente care ar dori să vadă întronată dictatura și un regim neconstituțional și nelibertar, va rezista și nu se va abate de la linia de conduită istorică a

Dr. A. Mibashan

acestui mare partid. Imprejurarea că partidul evreesc, — menit să închege legături trainice între evreii răzleșiți în cele patru colțuri ale țării și să îndeplinească prin aceasta și o foarte folositoare acțiune în interesul statului român, — n'a intrat în Parlament, este un accident, care se poate întâmpla și s'a întâmplat chiar și altor partide politice mari, care au deținut pe vremuri și frânele guvernului în această țară. Convingerea mea este — și acest lucru s'a învederat și într-o audiență pe care a avut-o d-l Theodor Fischer la Președintele Consiliului, d-l Gheorghe Tătărescu — că partidul evreesc este deja astăzi considerat ca un for reprezentativ de mare valoare a evreimii din întreaga țară. Rămâne de văzut dacă organizația actuală a acestui partid nu ar putea fi pusă pe alte baze și dacă nu ar fi fost mai nimerit, ca biroul central și conducerea efectivă a partidului să fie fixate în totalitatea lor în capitala țării, iar nu cum este de fapt astăzi, să avem în capitală numai un secretariat și un birou local, pe când președintele și alte personalități conducătoare și purtătoare de răspundere își au domiciliul în localități îndepărtate și periferice.

Lipsa unor parlamentari evrei se observă de altfel foarte mult, atât în parlamentul țării

însuși, cât și în nenumărate împrejurări și chestiuni, unde o intervenție promptă a unui parlamentar evreu ar fi obținut o remediere imediată. Astăzi, de fapt, există o cancelarie, dar nu există posibilitatea de a acționa și activa cu succes, așa precum ne obișnuisem în anii trecuți.

O altă problemă destul de acută este aceea a situației în mișcarea sionistă din țară. În clipa de față, când, mai mult ca în orice alte timpuri, e nevoie de o Organizație Sionistă puternică și bine încheagată, avem aici în vechiul regat o situație mai puțin decât îmbucurătoare. Printr-o împrejurare secundară, asupra detaliilor căreia nu este locul să insist aci, conducerea Organizației Sioniste în Vechiul Regat a revenit unei reprezentanțe minoritare (restul de radicali și începuturi ale partidului statului iudeu), pe când marile mase sioniste din întreg Regatul au rămas nereprezentate în această conducere. Este o greșală, care desigur că nu va rămâne fără efecte supărătoare asupra întregului mers al sionismului în țară. Activitatea sionistă adevărată cere astăzi, mai mult ca oricând, concentrarea răspunderii și a conducerii în mâini experimentate și libere de cătușele prea strâmte ale ideologiei de partid. Să sperăm că în curând se va produce o schimbare în această privință și că masele sioniste vor fi reîntronate în drepturile lor.

Între timp, Organizația Sioniștilor Centriști se organizează și se reorganizează și în vechiul Regat, ca și pretutindeni. Am avut, nu de mult, vizita d-lui dr. Mossinsohn, care, în câteva cuvinte simțite, a trasat în fața conducătorilor sioniștilor centriști din vechiul Regat, liniile largi ale programului și ale menirei acestui partid al partidelor în sionism.

Centriștii se pregătesc acum să convoace pentru Paștele creștinesc un congres al reprezentanților acestui partid din întreg vechiul Regat, iar după această manifestare publică, să reînceapă cu mai multă energie activitatea în întreaga țară, intrând în legături strânse și cu Organizațiile Centriste paralele din celelalte provincii. Convingerea mea este că o reînnoire a sionismului centrist, atât la noi în țară, cât și în lumea întreagă, va fi numai spre binele sionismului ca mișcare ideologică, dar va avea un efect salutar în special asupra situației, astăzi destul de îngrijorătoare, din Eretz-Israel, unde nimic nu lipsește mai mult decât un puternic element de echilibru și de ponderațiune între cele două extreme de dreapta și de stânga. Dr. A. Mibashan

קולות שונים Külön osztály

Aszóditól Sas-palota

Tisztán kezelt fűszerárak!

Ceres 1/4 kiló 15 Lei. — Pörkölt kávé 1/4 kiló 25 30 35 40 Lei. Reiter csokoládé kilója 64 Lei. Mogyorós 10 deka 12 Lei. Bormazsola magvas kilója 48-50 Lei. Szilvórum, bor. (Gelisző). Mézédés Jánoskenyér kilója 20-24 Lei. Örmzáros paprika, cacao, szilva, tea a legelőkelőbb házaknál is nélkülözhetetlen. Stolwerck csokoládé.

Zsidóhúsvéti fűszervárásra meghívja

Aszódi Sas-palota

Asszonyom

ne csempésszen többé

Molnár & Moser kölnivizet
mert már itt is kapható!

Nincs többé reuma!

Egy egyszerű, de csodálatos reuma elleni szer. Nem gyógyszer, nem drogéria cikk, hanem egy tropikus növény a: **HERVEA**.

Az egyik kis preparált levélkéből készítünk egy kis teát és mintha rendes tea lenne, úgy isszuk.

Minden gond és baj nélkül otthon is elkészíthetjük, könnyebbülést azonnal érezhetünk és napról napra mulik a reumánk Százen és százen a társadalom minden rétegéből használják ezt a teát és naponta kapjuk a rengeteg dicséret levelet.

Igyon minden reggel egy kis Hervea teát és azonnal más ember lesz, mert a belőle áramló gyógyhatású növényerők bejérik egész testét és új erőt adnak Önnek.

Ingyen mintacsomagok

Küldje be pontos címét, közölve azt is, hogy nős, nőtelen, férjes asszony-e, vagy leány, azonnal postán küldünk egy mintacsomagot a címére. Ha érzi, hogy használ, úgy a jobb vételnél olcsó árban fogja azt kapni.

Nyugodtan biztosíthatjuk Önt tapasztalataink után, hogy amennyiben komolyan fogja használni ezen szer, úgy pár héten belül feltétlenül érezni fogja eredménye hatását. — Irjon a következő címekre:

Farmacia Națională L. Coniver, Calea Victoriei 14, București;

Farmacia Brus—Straja, Calea Victoriei 36, București.

Azonkívül az ország összes gyógyszerláraitában és drogériáiban is kapható. Ne vegye át azon más csomagolási küldeményeket, amelyeken nincs rajta a lörv. bejegyzett védjegyünk a: **HERVEA**.

Áraink: kis csomag 70 lei, középsomag 95 lei, nagycsomag 135 lei.

HERVEA
lörv. véd.

Az egyetlen szer, amely eredményes